ОПШТИНА ВЛАСЕНИЦА
MUNICIPALITY OF VLASENICA

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА ОПШТИНЕ ВЛАСЕНИЦА

за период 2022-2026. година

Власеница, фебруар 2022. године

Садржај

Уводна ријеч начелника општине Власеница ... 3
УВОД ... 4
МЕТОДОЛОГИЈА ... 6
1. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА ... 7
1.1. Географски положај и природне карактеристике ... 7
1.2. Демографске карактеристике ... 9
1.3. Јавна инфраструктура и јавне услуге ... 11
2. ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА МЛАДИХ ... 12
2.1. Предшколско образовање ... 12
2.2. Основно образовање ... 12
2.3. Средњошколско образовање ... 13
2.4. Високо образовање ... 14
2.5. Неформално образовање ... 15
3. ТРЖИШТЕ РАДА ... 16
3.1. Привреда ... 21
3.2. Пољопривреда ... 23
3.2.1. Рурални развој и млади на селу ... 27
3.3. Туризам ... 28
4. СОЦИЈАЛНА БРИГА О МЛАДИМА ... 30
4.1. Стипендије ... 30
5. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА МЛАДИХ ... 31
6. КУЛТУРА И СПОРТ ... 33
6.1. Култура ... 33
6.2. Спорт ... 33
6.2.1. Рекреативни спорт ... 36
7. АНАЛИЗА БУЏЕТА ... 38
8. SWOT АНАЛИЗА ОПШТИНЕ ВЛАСЕНИЦА ... 40
ЗАКЉУЧАК ... 56

Уводна ријеч начелника општине Власеница

Општина Власеница, као универзитетска, привредна, туристичка локална заједница, посебну пажњу треба да обраћа на своју будућност, а будућност Власенице је њена омладина, која ће наставити пут напретка којим се морамо кретати.

Изарадом стратешких докумената, као што је Стратегија развоја општине Власеница, као свеобухватним документом развоја општине, али и израдом локалне Омладинске политике као најважнијег документа за младе, показујемо жељу и спремност да кроз системско унапређење и побољшање стања већег броја области које су подручја интересовања младих постанемо просперитетнија зејдница за добробит свих нас који у њој живимо.

Израдом, усвајањем и провођењем стратешког документа за младе, радимо на томе да визија младих људи о просперитетнијој, инклузивнијој и праведнијој будућности постане стварност која ће бити разлог останка, али и доласка младих људи у нашу локалну заједницу.

Исказујући и јасно говорећи о својим потребама, млади учествују у изради фундаменталног стратешког документа, са конкретним корацима који ће унаприједити њихов положај.

Од кључне је важности да се млади маскимално ангажују и дају свој допринос, како би помогли да се у нашој локалној заједници унаприједи њихов положај, осигурају промјене за садашње, али и будуће генерације, утемељене на демократским вриједностима и његовали политичку и друштвену стабилност.

УВОД

Омладинска политика за период 2022-2026. године представља кључни стратешко-плански документ општине Власеница који се односи на младе са њене територије, која треба да подстиче будући раст, као и развој заједнице. Израђена је као оквир за дефинисање заједничких циљева, подстицања локалних снага, те као одговор на изазове будућег развоја општине и свеукупног живота у њој. У складу је са стратегијама и политикама на вишим нивоима власти (прије свега са Омладинском политиком Републике Српске која је у процесу израде).

Омладинска политика општине Власеница за период 2022-2026. године је израђена од стране координационог тијела која је именовао начелник општине, уз пуно учешће јавног, приватног и невладиног сектора. Омладинска политика информише свеукупну јавност и приватне улагаче о развојном путу општине, представља основу за израду детаљних планова и програма у појединим секторима, креира основу за праћење напретка, те охрабрује сарадњу и договор у планирању различитих нивоа власти и друштвено-економских партнера.

Општина се ангажовала у процесу израде Омладинске политике, гдје је вођена увјерењем да су млади веома битни за стратешко планирање, као кључни инструмент за проактивно и одговорно управљање локалним развојем.

Омладинска политика представља путоказ на свеукупни развој општине Власеница. Омладинском политиком утврђују се основни циљеви, правци развоја и задаци у омладинском сектору, под којим се подразумијева васпитање младих, његовање моралних, естетских, културних и спортских вриједности, развијање физичких и духовних вриједности и особина личности, развијање свијести о хуманистичким вриједностима, личној и друштвеној одговорности, социјалној и здравственој заштити, запошљавању, екологији и др. Примјена омладинске активности обухвата већи број области које су регулисане одговарајућим законима, па је било неопходно поједине области омладинског рада и њихове активности детаљно разрадити документом који је јединствен и заједнички за све субјекте који регулишу област рада и активност омладине.

Код израде Омладинске политике општине Власенице посебно се водило рачуна о укључености младих у економске промјене, као и истицање њихових планова у правцу развоја локалне заједнице којој припадају.

Предуслов квалитетне и правовремене имплементације Омладинске политике јесте препознавање њеног значаја од стране свеукупне локалне заједнице и виших нивоа власти.

Општинска административна служба је организована у четири одјељења, Стручну службу Скупштине општине, Стручну службу начелника општине и Одсјек за развој.

Општинска одјељења која дјелују у оквиру административне службе су: Одјељење за општу управу, Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Одјељење за финансије и Одјељење за просторно уређење и стамбено-комуналне послове. У општинској администрацији на крају 2021. године је запослено 77 радника, од којих је 39 жена, што чини 50,65%. Више од половине запослених има завршену високу и вишу школу (57,14%) док је 38,96% са средњом стручном спремом. Формирањем електронске базе података направљен је значајан помак у функционисању и надзирању цјелокупног административног процеса. Општина Власеница је успоставила систем управљања квалитетом у складу са захтјевом норме ISO 9001:2000. Општинска администрација располаже са великим бројем високообразованог кадра, број запослених је на задовољавајућем нивоу како би могла квалитетно и адекватно одговорити на потребе грађана и инвеститора. Задовољство грађана услугама шалтер сале је на високом нивоу, међутим, друге услуге административне службе би се могле значајно побољшати (првенствено се односи на јавне комуналне услуге привредницима и потенцијалним инвеститорима).

У оквиру Омладинске политике Власенице обрађена је стратешка платформа, у оквиру које се говори о географском положају и природним карактеристикама, демографске карактеристике, као и јавна инфраструктура и јавне услуге. Други дио говори о образовању и науци младих, распоређених на предшколско, основно, средње и високо образовање, као и неформални вид образовања. Трећи дио је тржиште рада у оквиру кога истичемо привреду, пољопривреду и туризам као основне снаге Власенице. Социјална брига о младима је четврти дио разматрања, пети дио говори о здравственој заштити младих, док шести о култури и спорту. Седми дио Омладинске политике Власенице анализира буџет и подршку младима из општинских буџетских средстава. Осми дио је свот анализа из угла младих. Завршни дио јесу закључна разматрања.

МЕТОДОЛОГИЈА

Начелник општине Власеница је донио Одлуку о именовању координационог тијела за израду Омладинске политике. Општина, ангажована у процесу израде политике, је вођена увјерењем да стратешко планирање представља кључни инструмент за проактивно и одговорно управљање локалним развојем. Институт за развој малдих КУЛТ је за потребе Општине Власеница, а уз подршку Међународне организације за миграције (ИОМ) и програма Bosnia & Herzegovina Resilience Initiative (BHRI) извршио теренско прикупљање података за израду анализе проблема и потреба младих са подручја општине Власеница.

Процес је оперативно водило координационо тијело које је именовао начелник општине, уз пуно учешће јавног, приватног и невладионог сектора. Посебан акценат је стављен на укључивање и адекватно препознавање потреба потенцијално рањивих категорија становништва. У процес је био укључен велики број грађана, првенствено младих. Чанове координационог тијела чине: Ивана Мајсторовић координатор, Горан Ђурић, Раде Малишевић, Данка Милић Кезуновић, Пајисија Петровић, Мара Ђурић, Зоран Радивојевић, Гордана Крстић, Бојана Бошковић и Зоран Ђурић.

Полазна тачка за израду Омладинске политике општине Власеница је била анализа постојећих омладинских политика, нивоа њихове реализације, те степена развијености људских ресурса неопходних за идеју и имплементацију Политике. Састанак представника младих и КУЛТ-а, уз подршку ІОМ-а, коме је присуствовала и Ивана Мајсторовић, као координатор, је одржан у сали амфитеатра Пољопривредног факултета у Власеници. Најважнији дио Омладинске политике представља њен стратешки дио, који обухвата социо-економску анализу, стратешке фокусе, визију развоја и стратешке циљеве развоја. Стратешка платформа Омладинске политике је доминантно дјело координационог тијела. Како би се омогућила дјелотворна имплементација Омладинске политике, финансијски оквир политике и општински буџет за 2022. годину су у потпуности усклађени.

Омладинска политика се води одредбама Закона о омладинском организовању у Републици Српској, који је донесен 2004. године и Закона о измјенама и допунама закона о омладинском организовању Републике Српске из 2011. године. Такође, за потребе израде ове политике кориштен је и посљедњи попис спроведен 2013. године.

1. СТРАТЕШКА ПЛАТФОРМА

1.1. Географски положај и природне карактеристике

Власеница је од давнина насељена територија. О томе свједоче бројни подаци, некропола са хумкама на локалитету „Шошари“ (данашња територија општине Милићи) и бројне некрополе (71), стећци (1.595, од чега 95 рељефно декорисаних и један са натписом), остаци насеља старих градова, средњовјековни путеви итд. Власеница је за вријеме босансе самосталности била у саставу средњовјековне жупе „Бирач“, гдје се први писани траг биљежи 1244. године и чувају се у дубровачкој библиотеци. Историјски гледано овим дијелом су пролазили важни путеви још у вријеме Римљана који су од Дубровника ишли ка Сребреници, Зворнику и Сирмијуму, данашњој Сремској Митровици. Према историјским изворима и подацима, подручјем Власенице је пролазио римски пут Рагуза – Сирмијум. Средином XV вијека, тачније 1463. године, Бирач, данашња Власеница, се налази под Османлијском империјом, гдје ће се под тим именом задржати до XVIII вијека.

Захваљујући добром геостратешком положају, те постојећој саобраћајној инфраструктури, општина Власеница је добро повезана са општинама из ближег окружења. Такође, томе доприноси и чињеница да се Власеница налази на раскрсници путева. Данас, Власеница се налази на магистралном путу Београд – Сарајево, Нови Сад – Сарајево и раскрсници путева између: Хан Пијеска, Шековића, Тузле и Зворника. Власеница је удаљена око 50 km од граничног прелаза са Србијом (Каракај), те 60-ак km од аеродрома Дубраве (Тузла) што јој омогућава повезивање цијеле регије са сусједним и другим државама.

Општина Власеница се од давнина налазила на раскрсници путева, посебно захваљући свом географском положају. Удаљеност од појединих ваздушних лука је сљедећа: Београд 210 km, Сарајево 100 km, Бања Лука 240 km, Тузла 70 km. Општина Власеница има значајну мрежу магистралних путева, међутим стање локалних и макадамских путева је изузетно лоше, обзиром да наведене путеве одржава локална заједница. У општини Власница, чак 65,93% путева, су макадамски путеви. Што се тиче главних путних комуникације, ауто-пут Београд - Загреб је удаљен од Власенице око 120 km. Саобраћајна повезаност са окружењем, поред наведених путних праваца (огранка магистралног пута Београд - Сарајево и Сарајево - Тузла) постоје и путни правци: Власеница – Шековићи - Тузла, те Власеница – Зворник – Шепак - Бијељина, па се може рећи да Власеница представља неку врсту моста између сарајевско - романијске регије и Семберије и Мајевице. Најближа жељезничка пруга је удаљена 45 km (Зворник), а постоје и везе према жељезницма БиХ (Сарајево и Тузла). Најближи аеродроми налалзе се у ФБиХ (Сарајево удаљено 100 km и Тузла удаљена 70 km). Већина путних праваца на подручју општине заслужује реконструкцију, јер су саобраћајна оптерећења велика за капацитет постојећег профила асфалта.

Путну мрежу на подручју општине Власеница можемо подијелити на примарну и секундарну. Примарну путну мрежу чине магистрални пут М.19 који повезује општине Зворник и Хан Пијесак, односно сјевероисточну регију Босне и Херцеговине са центром (Бијељина) и магистрални пут М.19.2 који повезује Власеницу са општином Кладањ, односно централним дијелом Босне и Херцеговине (Тузла). Са друге стране, секундарну путну мрежу чине локални путеви дужине 60 km и некатегорисани путеви дужине 170 km. Редован линијски превоз путника на подручју општине Власеница не постоји. Ванредан превоз путника постоји и огледа се кроз такси превоз и ванредан превоз ђака (Власеница је обезбједила аутобусе за основце и средњошколце из околних села и сусједних општина). У урбаном дијелу насеља Власеница налази се око 200 означених паркинг мјеста. Не постоји организована наплата накнада за коришћење паркинг простора.

О настанку данашњег имена Власеница постоји више прича, од којих су најприхваћенија сљедећа два: насеље је добило име по трави власуљи која расте у овом крају и име је настало по првим становницима (Власима). Власеница је одолила ратним дешавањима током османлијске и аустроугарске владавине, иако је била, на несрећу, активни учесник свих крупних историјских дешавања.

Површина општине Власеница је износила 532 km^2, да би се настанком нове општине Милићи, површина смањила на 234 km^2 (0,93% територије Републике Српске и 0,46% територије Босне и Херцеговине).

Општина Власеница је смјештена у источном дијелу Републике Српске, припада сарајевско-зворничкој регији (средње Подриње), на сјеверним обронцима Јавор планине. Такође, припада и регији Бирач. Власеница, градско насеље, се налази на 680 метара н.в. док је са запада планина Соколина на 1.314 метара н.в. Вјетровито је подручје, посебно у прољеће и јесен, када владају хладне ваздушне масе са планине Јавор и топлије ваздушне масе које долазе долином ријека Дрињача, Тишча и Јадар.

Географски положај:
44°11' сјеверне географске ширине
18°57' источне географске дужине

Површина: 225,47 km^2 (урбано подручје 18,52 km^2); 24.000 ha

Процјена броја становника: 12.349 (2013)

Густина насељености: 57,7 ст/km^2

Клима: умјерено-континентална са изражена четири годишња доба

Просјечна темепратура: 2° и довољна количина падавина

Према методологији Организације за економску сарадњу и развој (OECD) општина Власеница се сматра сеоском или руралном заједницом (густина насељености од 57.7 ст/км²) . Власеница по површини спада међу средње општине у Републици Српској. Састоји се од 14 мјесних заједница, са 38 насељених мјеста. Према карактеристикама рељефа ријеч је о брдско-планинској општини. Најважнији природни ресурси са којима Власеница располаже су: обрадиво земљиште, шумски комплекси, биљни и животињски свијет, квалитетне воде итд.

1.2. Демографске карактеристике

Демографски потенцијал представља значајну развојну снагу општине. Према подацима пописа из 1991. године, подручје општине Власеница је насељавало 33.942 становника. Према процјени Републичког завода за статистику РС, на подручју општине Власеница је насељено 12.349 становника[1], распоређених у 3.784 домаћинства.

Број становника се стално смањује, што доводи до гашења мањих села. Међутим, тај одлив становништва ублажавају студенти наше земље (треба поменути да Власеница има неколико студената из Црне Горе). Отварањем нових радних мјеста треба задржавати становништво на овим просторима, као и просторно-планском документацијом и олакшицама усмјеравати насељавање становништва у рурална подручја (посебно она која остају без становништва), уз стварање услова за квалитетан живот на селу, а мјерама

[1] Према саопштењу Агенције за статистику БиХ за 2013. годину „Прелиминарни резултати Пописа становништва, домаћинства и станова у БиХ 2013. године“, на подручју општине Власеница је пописано укупно 12.349 особа, од чега насељено мјесто Власеница броји 7.228 становника.

популационе политике и другим мјерама стимулисати раст (негативан природан прираштај задњих година).

До 10 година старости у Дому здравља Власеница је пријављено 765 малишана (2019. године 65, 2020. 59, а 2021. 59 дјеце).

Млади чини нешто више од једне петине укупног становништва општине Власеница. Подјела омладине на петогодишње категорије показује да у категорији од 25-30 година улази највећи дио младе популације (35,67%). Затим, слиједи категорија од 15-19 година (33,63%), а онда од 20-24 године (30,71%), што је утврђено на основу резултата истраживања Института за развој младих КУЛТ.

Графикон 1. Приказ процента младих из Власенице по петогодиштима

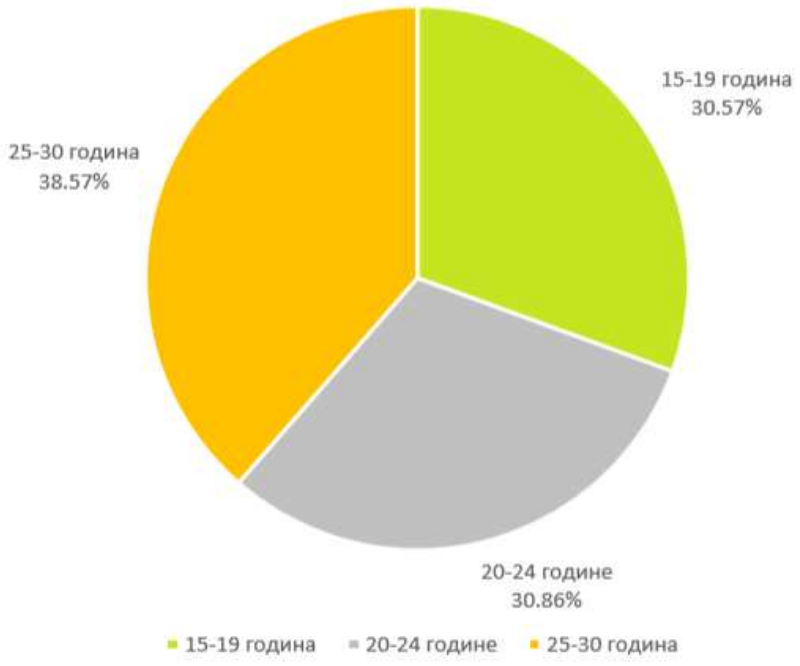

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Брачни статус показује да је највише неожењених/неудатих младих, тј. 85,7% док је удатих/ожењених 8,1%. Прегледом категорије радног статуса види се да је више од половине младих незапослено или 56,4%. Више од четвртине је запослених, тј. 25,2%. Према броју чланова у домаћинству највише младих општине Власеница живи у четверочланим домаћинствима, то јест њих 37,1%.

Занимљива је чињеница да чак 44% младих Власенице није заинтересовано за одлазак из БиХ. Као разлог за останак најчешће млади наводе што је Власеница пристојно мјесто за живот, са лијепом природом, безбједним амбијентом за њих и будућу породицу,

те да у околини Власенице имају садржаје који им могу квалитетно испунити слободно вријеме (природа, садржаји у другим градовима око Власенице и сл.). Такође, као разлоге останка су наводили и породичне и пријатељске везе. Док је, нешто више од једне петине младих (21,4%) веома заинтересовано за одлазак из БиХ.

Млади у Власеници су задовољни безбједносном ситуацијом на нивоу локалне зајдница. Овај налаз је потврђен и током разговора у фокус групама гдје је један од разлога жеље за останак (не одлазак) у Власеници наведена адекватна безбједносна ситуација. Потпуно задовољних или задовољних безбједносном ситуацијом у Власеници је 76,8% младих.

Не можемо, а да не поменемо најмлађу и најслађу манифестацију Власенице, „Конференција беба“, која се годинама уназад одвија у јулу. Прва конференција је одржана у јулу 2018. То је дан када све врви од дјечијих осмијеха, навијања и плача, дан када Власеница иде корацима успјеха, јер дјеца су украс свијета. Ова манифестација има за циљ промоцију наталитета и породичних вриједности, јер је породица најважнија и најсветија заједница.

1.3. Јавна инфраструктура и јавне услуге

Општина Власеница је освјетљења лед расвјетним тијелима и сама структура расвјете је у доста добром стању. Међутим, трошкови одржавања, као и електричне енергије су доста велики. Ипак, су лед расвјетна тијела довела до уштеде на овом пољу. Градско подручје општине Власеница је у потпуности покривено уличном расвјетом која је постављена на металне и бетонске стубове.

Радна јединица "Електродистрибуција" Власеница је електрификацију у највећем обиму завршила још 70-их година, тако да је свака мјесна заједница и скоро свака кућа имала прикључак на електричну енергију. Такође, занимљиво је да на подручју општине раде двије мини хидроцентрале: ХЕ Тишча и ХЕ Горњи Залуковик које су у електро-енергетском систему РС. Овакве мини централе су се показале као добри призвођачи електричне енергије, па је потребно испитати све хидропотенцијале на подручју општине, те на основу тога направити план изградње мини централа. Снабдијевање електричном енергијом у Власеници је редовно, међутим, повремено се дешава да дође до прекида у испоруци, јер су, у највећем дијелу, у питању надземни електроенергетски водови. Постоје 23 трафостанице са средњим напоном од 20 кV.

2. ОБРАЗОВАЊЕ И НАУКА МЛАДИХ

2.1. Предшколско образовање

Предшколска установа “Први кораци” Власеница је изграђена 1981. године. Препознатљива је по високим стандардима квалитета. Број захтјева за пријем дјеце у Установу се константно повећава. Заступљене су све групе предшколске дјеце са капацитетом од 140 дјеце. Услуге вртића тренутно користи 60 малишана (најмлађе дијете има годину и осам мјесеци) распоређених у три групе (јасличка група од једне до три године живота, млађа група од три до пет година и старија група од пет до седам година) за које се брине 12 запослених радника, као и 45 малишана који су у припреми за школу. У 2020. години услуге вртића је користило 52 малишана, распоређених у три групе, са најмлађим чланом који је имао годину и шест мјесеци; припремну наставу је похађало 45 малишана. Претходна година (2021) је имала 54 малишана, распоређених у три групе, са најмлађим дјететом од годину и три мјесеца, док се припремна настава није одржавала, због короне и забране од стране надлежног Министарства. Установа има играоницу, која је осмишљена за дјечије рођендане.

2.2. Основно образовање

Основна школа „Вук Караџић“ у Власеници покрива цјелокупно подручје општине Власеница и организује наставу у једној централној деветоразредној школи и три подручне школе (Мишари, Цикотска Ријека и Церска). У подручним школама се настава одржава до петог разреда. Претходних година је уочљив тренд опадања броја уписане дјеце у први разред, како на нивоу РС, тако и у Власеници. С тим у вези, школске 2016/2017. године је уписан 81 ученик (727 ученика у девет разреда), 2017/2018. 77 ученика (67 у централној школи, по један ученик у подручним одјељењима Церска и Цикотска Ријека и осам ученика у подручном одјељењу Мишари), 2018/2019. 79 ученика (67 ученика у централној школи, један ученик у подручном одјељењу Мишари, три ученика у подручном одјељењу Цикотска Ријека и осам ученика у подручном одјељењу у Церској), 2019/2020. 73 ученика (67 ученика у централној школи, два ученика у подручном одјељењу у Цикотској Ријеци, четири ученика у подручном одјељењу Церска, док није било уписа у подручном одјељењу Мишари), док је 2020/2021. уписано 58 ученика (53 ученика у централној школи, један ученик у подручном одјељењу Мишари, четири ученика у подручном одјељењу Церска, док у подручном одјељењу Цикотска Ријека није било уписа ученика), а 2021/2022. године је уписан 71 ученик (64 у централној школи, једно у подручном одјељењу Мишари, двоје у подручном одјељењу Цикотска Ријека и четворо у подручном одјељењу Церска, укупан број ђака који похађају основно образовање је 649). Други разред основног образовања похађа 57 ученика (53 у централној школи, једно у подручном одјељењу Мишари и три у подрчном одјељењу Церска). Трећи разред основног образовања похађа 69 ученика (64 у

централној школи, двоје у подрчном одјељењу Цикотска Ријека и троје у подрчном одјељењу Церска). Четврти разред основног образовања похађа 76 ученика (68 у централној школи, шест у подручном одјељењу Церска и два у подрчном одјељењу Цикотска Ријека). Пети разред основног образовања похађа 64 ученика (57 у централној школи, једно у подручном одјељењу Цикотска Ријека и шест у подручном одјељењу Мишари). На нивоу Републике, годишње се у прве разреде уписује, у просјеку, мање 300 ученика. Школа располаже са квалитетним и довољним бројем наставног кадра. Школски објекти се налазе у релативно добром стању. У свим подручним школама не постоје фискултурне сале, а у појединим подручним школама недостаје информатичка опрема. Школа посједује два аутобуса и уз субвенције (општине и министарства) ученицима су обезбјеђени бесплатни ђачки превози. Објекат главне школе је приступачан и дјеци са инвалидитетом, па је самим тим стање објеката на задовољавајућем нивоу. Општина Власеница је улагала у основно образовање кроз санацију објекта, те опремање учионица и кабинета за савремену наставу. С тим у вези, потребно је и остале учионице прилагодити томе. ОШ „Вук Караџић“, уназад неколико година носи епитет eTwinning школе, те су рад наставника и ђака допринијели да се школа представи на eTwinning заједници.. Основна школа, тачније запослени радник, је добитник Светосавске награде, коју додјељује Министарство просвјете и културе Републике Српске за постигнуте резултате у области основног васпитања и образовања ученика. Основци доносе Вуку многобројне награде са такмичења широм државе. Ученици освајају награде на такмичењу из физике, математике, информатике, руског, српској и енеглеског језика, као и награде у областима литералних радова.

2.3. Средњошколско образовање

Настава у средњем образовању је организована у оквиру СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница, који располаже са 4.900 m2 корисног простора. Капацитет центра је 1.400 ученика, распоређених у сљедећим профилима: гимназија, здравствена струка (фармација и физиотерапеутски техничар), економија право и трговина (економски техничар и пословно правни техничар), машинство и обрада дрвета (бравар заваривач, механичар грејне и расхладне механизације) и шумарство и обрада дрвета (шумарски техничар). Из напријед приложеног, можемо закључити да је донекле усклађена понуда и тражања за радом. Наиме, средњошколски центар је у посљедњих неколико година уводио нове, те мијењао непопуларне образовне програме и на тај начин привлачи ученике из околних локалних заједница у којим ти програми нису понуђени у оквиру средњег образовања. За разлику од основне школе, средњошколски центар биљежи тренд повећања укупног броја ученика који похађају средњу школу. Уочљив је донекле стабилан тренд повећања броја уписаних ученика у први разред средње школе. Од школске 2016/2017. године расте број уписаних ученика, тада је средњу школу похађало 289 ученика у 15 одјељења (64 ученика уписаних у први разред). Школске 2017/2018. године је у средњој школи било 286 ученика, распоређених у 15 одјељења (83 ученика уписаних у први разред); школске 2018/2019. године у средњој школи је било 311 ученика, распоређених у 15 одјељења (96 ученика

уписаних у први разред. Школска 2019/2020. година је имала повећања по сва три основа, школу је похађало 346 ученика распоређених у 16 одјељења, а у првом разреду је било 112 ученика. На крају, школска 2020/2021. година је имала 378 ученика, распоређених у 18 одјељења (99 ученика уписаних у први разред). Тренутно, СШЦ има 370 ученика, распоређених у 19 одјељења. Школа је омогућила својим ђацима обављање праксе за шта су неке претходне генерације биле ускраћене. Средњошколски центар има и ученички клуб, у коме ће се ученици, али и остали грађани, на креативан и занимљив начин моћи да проводе слободно вријеме. Улога клуба је вишеструка, ученици могу да искористе слободно вријеме користећи рачунаре, учећи и играјући шах. Треба истаћи да је клуб отворен током распуста, викенда и након завршетка наставе. Простор ће бити кориштен и за организовање презентација, семинара и промотивних скупова. Школа је успјешна на многим такмичењима, али ипак, међу многобројним наградама су злато и бронза на Географској олимпијади Средње, Јужне и Југоисточне Европе одржаној у Београду, али захваљујући знању, професору и искуству, географи су стигли и до Свјетске географске олимпијаде у Хонг Конгу. Средња школа, тачније запослени радник, је добитник Светосавске награде, коју додјељује Министарство просвјете и културе Републике Српске за постигнуте резултате у области основног васпитања и образовања ученика.

Највећи број младих има неки вид средњег образовања, при чему трогодишње средње образовање има 5,1% младих, док четверогодишње средње образовање има 50,9% младих. Укупно, средње образовање има 56% младих. Више и високо образовање има 22% младих, при чему је највише младих са првим степеном високог образовања 16%. У Власеници је 12,3% младих похађало курс или неки други вид обуке који није у програму редовног образовања. Млади најчешће свакодневно слободно вријеме проводе са пријатељима дружећи се уживо или онлајне, затим гледајући ТВ и у дружењу са породицом. Примјећен је недостатак простора на отвореном, намијењен за игру дјеце (играонице на отвореном), утврђено је на основу истраживања које је спровео Институт за развој младих КУЛТ.

Дуално образовање је уоквирено оснивањем Регионалног савјета за образовање регије Бирач, које чине представници основног и средњег образовања (директори), начелници општина, предсједници скупштине и представник привредника.

2.4. Високо образовање

На подручју Власенице, 2011. године је отворен Пољопривредни факултет Универзитета Источно Сарајево, студијски програм Шумарство. Шумарски факултет се може похвалити да одржава константан број уписаних студената, па тако, школске 2017/2018. године је било 149 студената, школске 2018/2019. 139 студената, школске 2019/2020. уписано 145 студената (на прву годину уписано 36 студената), док школске 2020/2021. године уписаних на прву годину 40 студената. У току 2021/2022. године је уписано 150 студената (137 студената на првом циклусу, а 13 на другом циклусу, односно мастер), од тога на прву годину 37 студената. Студенти су већим дијелом из Власенице, али их има и из других

мјеста (Милићи, Зворник, Шековићи, Хан Пијесак, Соколац, Пале, Рогатица, Чајниче, Фоча, Рибник, Дрвар, Мркоњић Град, Прњавор, Котор Варош, Прибој, Пријепоље, Пљевља, Бијело поље, те Рожаје). Факултет се може похвалити чињеницом да су његови студенти данас асистенти и професори на факултету на коме су почели да усвајају и проширују своја знања из области шумарства. Стање објекта на коме се изводи настава на студијском програму је на задовољавајућем нивоу и омогућава несметано одвијање образовног процеса.

2.5. Неформално образовање

Веома битно за младе јесте отварање Омладинског клуба, гдје могу стицати неформално образовање кроз низ радионица које се одржавају, што је у великој мјери склонило младе са улице. С циљем одржавања понуде неформалног образовања потребно је наћи начин подршке Омладинском клубу или проширити понуду организација и институција које нуде неформално образовање младима у Власеници. Омладински клуб је основан уз помоћ IOM-а. У Омладинском клубу се одржавају часови одјељенске наставе за средњошколско образовање. Такође, различите радионице се одржавају у просторијама Омладиснког клуба.

3. ТРЖИШТЕ РАДА

Поредећи са статистичким подацима на нивоу Републике Српске, Власеница чини од 0,48-0,52% запослених Републике Српске. На територији општине Власеница, највише запошљавају сектори државне управе и осталих јавних дјелатности са око 25%, прерађивачка индустрија са око 20%, затим сектор трговина на велико и трговина на мало са око 15% и сектор пољопривреде, лова и шумарства са око 15%.

Табела 1. Број запослених од 2016. до 2020. године у Власеници

Година	Број запослених
2016.	1.322
2017.	1.346
2018.	1.340
2019.	1.357
2020.	1.310

Извор: Биро за запошљавање

Властити бизнис, чак 30,3% младих Власенице не би покренули ни под којим условима. Скоро половина младих, односно 48,3% би хтјело покренути сопствени бизнис, али не може. Ипак 5,4% је оних који су већ покренули сопствени бизнис. Финансијска подршка је приоритет који је потребан за помоћ младима Власеница у покретању властитог бизниса. Такође, потребне су и друге врсте подршке, као што је едукативна подршка о бизнису и повезивање са клијентима приликом пословања, утврђено је истраживањем међу младима које је спровео Институт за развој младих Култ.

Број регистрованих незапослених особа на Бироу за запошљавање Власеница је у 2018. години износио 727, од чега су жене 375 (51,58%), а мушкарци 352 (48,41%). Више од половине младих општине Власеница је незапослено, односно 56% (жене 57,1%, а 42,9% мушкараци), док је запослених на пуно радно вријеме 30,6% (мушкарци 60,7%, жене 39,3%). Када је ријеч о младима, наставак образовања (60,2%) је разлог због чега још нису у радном односу, док 25% млади жели да ради, али не могу пронаћи запослење, а 7,1% не може да ради, због обавеза које имају у кући (домаћица, мајчинство, брига о другима). Чак 41,4% младих је регистровано на бироу за запошљавање, нешто мање од трећине младих (32,3%), нити су у процесу образовања, нити су регистровани на бироу за запошљавање, док је 25,4% младих у процесу даљег образовања и због тога нису регистровани на бироу. Незапосленост младих у 2018. години је износила 27,76% (296 лица), 2019. године 27,78% (202 лица), 2020. године 28,09% (186 лица), док је 2020. године било 26,16% незапосленог младох становништва (169 лица). Број незапослених на подручју општине Власеница је у посљедњих неколико година у сталном расту, иако подаци говоре да то није случај, али узмимо у обзир да млади одлазе у иностранство, јер не могу пронаћи запослење у својој локалној заједници, а што засигурно представља аларам за општинско руководство.

Доминантну групу лица која траже запослење чине лица са III степеном образовања, слиједе лица са ССС, на трећем мјесту су НК, а на четвртом лица са ВСС.

Слика 1. Разлози незпослености младих Власенице

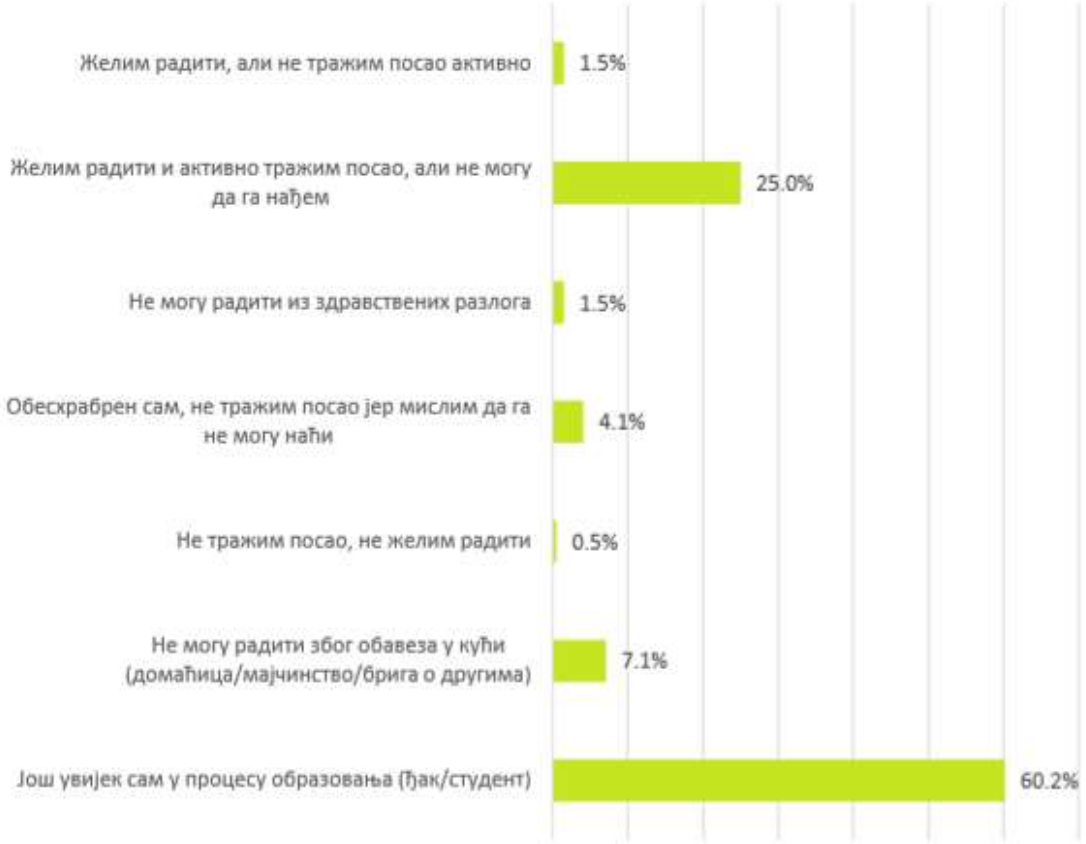

Извор: Институт за развој младих КУЛТ

Основни проблеми младих су:

- Запошљавање (неусклађеност понуде и тражње, те недостатак нових радних мјеста). За ово су задужени Биро за запошљавање и СШЦ);
- Немогућност проналаска посла у струци. Овај проблем би требало да ријеши Биро за запошљавање;
- Рад на црно без уписаног радног стажа - неадекватна стручна спрема (незавршена средња школа) која отежава запослење или покретање властитог бизниса, ниске плате су највећи проблем популације младих. За ово су задужене републичке и локалне инспекције;
- Млади из руралних дијелова општине најчешће нису конкурентни на тржишту рада (немогућност усавршавања кроз похађање курсева, семинара, недостатак информација и сл.). Информатичка писменост је на нижем нивоу, јер неки дијелови општине нису покривени сигналом за интернет. Овај проблем би требало да ријеше школе, кроз информатичку наставу;

- Недостатак комуналне инфраструктуре - (неадекватно водоснабдијевање, канализациона мрежа), недовољан квалитет и изграђеност путне мреже, сеоски домови нису атрактивни (не постоје садржаји који би привукли младе, не постоје вртићи у руралним подручјима, отежана комуникација са центром општине (мали број полазака аутобуса, неусловни аутобуси, непридржавање реда вожње) и недовољан број игралишта. За овај дио је задужена Општина и њено руководство;
- Недостатак друштвених садржаја - Недостатак друштвених садржаја и простора за реализовање програмских активности значајно утиче на социјализацију дјеце и омладине. За останак младих на селу нарочито је битно обезбједити услове за бављење спортом, као и разноврсна спортска дешавања. У руралним дијеловима општине не постоји ниједна спортска дворана, док на одређеним руралним мјестима постоје спортски терени отвореног типа. Програми за квалитетно провођење слободног времена младих се организују повремено или по пројекту. Млади у руралним подручјима су тешко покретљиви, те не постоје иницијатори програма који би се континуирано спроводили. Уочен је недостатак садржаја за квалитетно провођење слободног времена. Овај проблем треба да ријеши Културни центар, кроз покретање низа манифестација, које би активирале младе;
- Информисаност - Слаба информисаност младих на селу је један од разлога њихове пасивности. Мали је број прикључака на интернет, док то поједина села уопште немају, недостатак локалних новина – омладинских билтена и огласних табли у селима, су такође један од разлога њиховог неактивизма. Значајну улогу у рјешавању ових проблема има Омладински центар, као и Културни центар;
- Социјална и здравствена заштита - Основни социјални проблеми младих су незапосленост, неријешено стамбено питање и сиромаштво што за посљедицу има социјалну искљученост и одбацивање друштвених вриједности. Управо то је добра подлога за појаву овисности, криминала, малољетничке делинквенције и других асоцијалних облика понашања. Социјални проблеми младих се могу сврстати у неколико група, као што су: проблеми породично-правне природе и родитељства; проблеми младих са инвалидитетом; проблеми младих без родитељског старања (млади под старатељством); здравствени проблеми младих и др. На подручју општине Власеница значајну улогу у рјешавању ових проблема има ЈУ Центар за социјални рад.

Територија општине Власеница је покривена интернет и телекомуникацијском мрежом. Брзо је растао број корисника интернета, што је резултат развоја технологије, смањења цијена рачунарске опреме, као и потреба људи, посебно младих, како би се ишло у корак са науком и развојем. У Власеници тренутно раде двије телефонске централе: Matakonte са 3.000 бројева, од којих тренутно ради 2.300 бројева и EWSD дигитална централа са 1.000 директних бројева, од којих тренутно ради 350. Већина мјесних заједница, односно насеља је обухваћена фиксном телефонијом.

Посматрајући петогодишњи период (2016-2020), просјечна нето плата у Власеници се кретала од 817,00 КМ 2016. године (РС 836,00 КМ), до 878,00 КМ 2020. године (956,00 КМ).

У периоду 01.01.2020. године до 31.12.2020. године обрађено је 128 предмета из области привреде и предузетништва. Од 128 предмета њих 96 се односи на издавање рјешења: оснивање предузетника - 29 рјешења; привремена одјава - 16 рјешења; трајна одјава предузетника - 16 рјешења; измјене и допуне рјешења - 18 рјешења; превоз ствари у друмском саобраћају за потребе пољопривреде - 17 рјешења. За три предмета оснивања предузетника, чека се окончање Јавног позива за додјелу средстава Завода за запошљавања. Такође, издато је и 17 увјерења о регистрованој предузетничкој дјелатности, а са циљем ослобађања плаћања комуналне таксе за оне предузетнике који су предузетничку дјелатност регистровали први пут. Од поменутог броја, 17 бизниса су покренули млади (троје лица који имају од 20 до 24 године и 14 младих који имају од 25 до 29 година старости).

У табели 5. је приказана структура предузетника према дјелатностима на дан 31.12.2020. године.

Табела 2. - Структура предузетника према дјелатностима на дан 31.12.2020. године

Сектори дјелатности	**Предузетници**	**Структура (%)**
Пољопривреда, шумарство и риболов	4	2,47
Вађење руда и камена	-	-
Прерађивачка индустрија	16	9,88
Производња и снадбијевање ел. Енергијом, гасом и паром	-	-
Управљање отпадом, дјелатности санације животне средине	1	0,62
Грађевинарство	4	2,47
Трговина на велико и мало	60	37,04
Саобраћај и складиштење	14	8,64
Хотелијерство и угоститељство	32	19,75

Информације и комуникације	3	1,85
Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања	1	0,62
Стручне, научне и техничке дјелатности	7	4,32
Административне и помоћне услужне дјелатности	1	0,62
Образовање	1	0,62
Остале услужне дјелатности	18	11,11
УКУПНО	**162**	**100**

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности

У 2020. години је 11 лица учествовало и искористило средства по Јавном позиву за кориштење средстава по Програму запошљавања и самозапошљавања циљних категорија у привреди у 2020. години и по Програму финансирања запошљавања и самозапошљавања дјеце погинулих бораца и ратних војних инвалида ВРС у 2020. години „Заједно до посла“. До данас је 16,15% младих користило овај програм. Најчешће су то били приправници, који стичу искуство како би се припремили за тржиште рада. Влада Републике Српске за 2022. годину је одобрила средства за 3.522 лица. Млади људи су имали шансу да стичу знање и искуство у локалној заједници, те је 2019. године приправнички испит обавило 14 лица, 2020. 11 младих, а док је 2021. четворо мадих.

По програму подршке маргинализованим групама жена који је општина Власеница остварила у сарадњи са USAID агенцијом (Агенција САД за међународни развој), шест жена је добило подршку у виду набавке опреме за обављање предузетничке дјелатности.

Активности власеничког руководства, истичу млади, у наредном периоду требају бити усмјерени на подршку запошљавању у прерађивачком сектору (посебно дрвној и алуминијумској производи). Суштинска важност је активирати производњу у простору Дрвне индустрије Власеница. Значајан капатицет за запошљавање и самозапошљавање имају сектори малих и средњих предузећа. На постојећој индустријској зони је неопходно реализовати низ организационих и инфраструктурних подухвата који би довели до отварања нових радних мјеста. С тим у вези, велики капацитет за запошљавање има сектор

пољопривреде и тржишне орјентације пољопривредних произвођача. Такође, рјешење треба тражити у подизању нивоа ефикасности администрације (брзина регистрације и издавање дозвола), подстицајима који утичу на стварање повољнијег привредног амбијента, подстицајима за запошљавање на локалном и републичком нивоу, субвенције послодавцима за вријеме пробног рада радника, успостављање модела образовања младих и одраслих у сарадњи са потребама локалних послодаваца и послодаваца из сусједних општина и градова, Заводом за запошљавање и институцијама које се баве овом проблематиком, привлачење нових инвестиција.

3.1. Привреда

Досадашња привредна активност Власенице је заснована, углавном на експлоатацији и ниском степену прераде шума и дрвета, сировог алуминијума, који се купује изван њених граница, производњи позамантерије, угоститељству, туризму итд. Процес приватизације је довео до гашења већих предузећа, па данас привредну основу чине новоформирана приватна предузећа, као и самостални предузетници. Два највећа власеничка предузећа, ад „Игришта“ и Дрвна индустрија Власеница су у власништву Владе РС, нису у функцији и не запошљавају раднике, не обављају привредну дјелатност и не осигуравају развој овог подручја.

У Власеници је највећи број пословних субјеката регистрован у сектору трговине на велико и трговине на мало, у сектору прерађивачке индустрије, те угоститељства. Највећи проценат предузећа чине микро. Доминантан привредни сектор јесте алуминијумска индустрија, туризам, трговина и примарна прерада дрвета. Најзначајнија индустријска грана по заступљености и броју запослених јесте дрвна индустрија. Посебно обиљежје овог краја су високе и густе шуме. На једног становника долази 0,70 ha шумске површине (европски просјек је 0,34). Ове шуме су вриједне и по саставу и врсти дрвећа. Поред стогодишњих букава, јела, јавора, борова и смреке, овдје се може наићи и на примјерке Панчићеве оморике. Обиље шумских плодова, нарочито разних врста гљива (вргањ, смрчак, лисичарке, рујнице, редуше и др.) и распрострањеност разне дивљачи (срна, дивља свиња, медвјед, вук, лисица, зец и др.), те релативно богаство рибљег фонда у Студеном и Зеленом Јадру, Тишчи и Дрињачи (пастрмка, младица, липљан, мрена, шкобаљ, клен и др.), такође мотивишу одређене категорије туриста да долазе у овај крај. Носилац индустријске производње је ад „Алпро“. Представник текстилне индустрије је ад „Нови еластик“ (некада међу највећим власеничким предузећима, производило је патент затвараче и различите врсте тканих трака, док данас ради са минималним капацитетима).

У наредним табелама је приказана радна и старосна структура предузетника од 2019. до 2021. године.

Табела 3. – Радна и старосна структура предузетника у 2019. години

Старосна група (године)	Број оснивача				Укупно	Укупно (%)
	Мушкарци	Мушкарци (%)	Жене	Жене (%)		
‹ 20	-	-	-	-	-	-
20-24	6	3.95	1	0.66	7	4.61
25-29	3	1.97	1	0.66	4	2.63
30-34	8	5.26	4	2.63	12	7.89
Укупно	17	11.18	6	3.95	23	15.13

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности општине Власеница

Табела 4. – Радна и старосна структура предузетника у 2020. години

Старосна група (године)	Број оснивача				Укупно	Укупно (%)
	Мушкарци	Мушкарци (%)	Жене	Жене (%)		
‹ 20	-	-	-	-	-	-
20-24	4	2.44	1	0.61	5	3.05
25-29	8	4.88	4	2.44	12	7.32
30-34	9	5.49	3	1.83	12	7.32
Укупно	21	12.81	8	4.88	29	17.69

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности општине Власеница

Табела 5. – Радна и старосна структура предузетника у 2021. години

Старосна група (године)	Број оснивача				Укупно	Укупно (%)
	Мушкарци	Мушкарци (%)	Жене	Жене (%)		
‹ 20	-	-	-	-	-	-
20-24	5	2.76	-	-	5	2.76
25-29	9	4.97	5	2.76	14	7.73
30-34	9	4.97	4	2.21	13	7.18
Укупно	23	12.07	9	4.97	32	17.67

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности општине Власеница

Из напријед наведеног уочавамо да је дошло до повећања броја предузетника на територији општине Власеница, а посебно треба навести да су и жене постале активније у покретању нових дјелатности.

Велики је број микро и малих предузећа са малим развојним капацитетом (у погледу људских ресурса). Такође, јављају се проблеми у вези са обезбјеђењем повољних извора финансирања, реализацијом производа и наплатом потраживања, нелојалном конкуренцијом итд.

Развијено предузетништво је снага општине Власеница, на којој треба да се темељи локални развој. Креирање инструмената подршке развоју малих и средњих предузећа и предузетништва је задатак на који треба усмјерити будуће активности. Како би се одржао

тренд раста у будућности неопходно је предузети активну улогу на јачању предузетништва путем стварања партнерских односа са привредом и развијање пословног окружења. Власеница гради позицију у оквиру регије Бирач и шеста је општина тог подручја. Као таква, има најмањи број пословних субјеката који дјелују у производном сектору. Наведена чињеница поставља пред општинско руководство захтјев да задржи постојећа и повећа број производних предузећа. Такође, општинско руководство треба да смањи негативни тренд пада броја запослених у прерађивачкој индустрији, и да настави давање подршке сектору пољопривреде и шумарства.

Привлачење нових инвестиција, заснованих на извозно орјентисаним и конкурентним индустријама, савременим технолошким рјешењима и образовном кадру, кроз даље унапређење пословног окружења (опремање пословних зона, оснивање инкубатора и пословних центара) представља битан правац дјеловања. Прилике за развој треба тражити и у развоју бизниса везаних за пољопривреду и енергетску ефикасност.

Општина из буџетских средстава помаже младима да покрену властите бизнисе, организује самосталне предузетничке активности како би искаткла природна богатства, као и друге потенцијале које Власеница има за унапређивање предузетничких активности.

3.2. Пољопривреда

Земљиште представља кључни природни ресурс на подручју Власенице, а није занемарљив ни шумски фонд. Пољопривредно земљиште чини 5.600 ha, док шумско 16.000 ha. Богатство општине Власеница јесте у плодном необрађеном земљишту и нетретираном хемијским средствима.

На територији општине Власеница има око 380 пољопривредних газдинстава, укупне површине 1.600 ha. Велики број чине пасивна газдинства којих је око 300, око 80 је активних, а од тога је 76 некомерцијалних, док су четири комерцијална. Од укупно 5.000 домаћинстава 68% се налази у руралним дијеловима општине, а око 66% укупног броја домаћинстава су пољопривредна домаћинства са просјечном величином посједа од 3,90 ha. Велики број газдинстава су уситњена, а пољопривреда се базира на екстензивном начину узгоја. Биљне и животињске врсте које се узгајају, базирају се на аутохтоним сортама које имају ниске произвољне особине. Код производње млијека заступљено је шарено говедо, а у овчарству је највише заступљена праменка.

Рурални развој представља свеобухватан концепт развоја, који је уз развој пољопривредне производње, изградњу инфраструктуре, побољшавање услова живота на селу и еколошке свијести, усмјерен и на искориштавање свих предности и посебности које одређени сеоски простор има (гастрономски специјалитети, еколошки произведена храна, архитектонско насљеђе, културна баштина, традиционални занати и сл.). Не треба искључити ни развој појединих индустријских дјеланости, прије свега, у оквиру породичног

и малог и средњег предузетништва. Развој туризма је незаобилазан сегмент руралног развоја и веома је прихватљив за диверзификацију економије јер се успјешно допуњује с пољопривредом. По величини територије од око 24.000 ha преовладава брдско-планински рељеф. Кључни природни ресурси су шуме, воде и пољопривредно земљиште. У структури земљишта, шуме преовладавају у проценту око 75%, док остало потпада под пољопривредно земљиште (25%), што је одредило пољопривреду као једну од најзначајнијих привредних грана.

Структура пољопривредног земљишта је приказана у наредној табели.

Табела 6. - Структура пољопривредног земљишта

КАТЕГОРИЈА ЗЕМЉИШТА	ПРИВАТНО ВЛАСНИШТВО	ДРЖАВНО ВЛАСНИШТВО	УКУПНО
Оранице	3.339	22	3.361
Воћњаци	621	58	679
Виногради	0	0	0
Ливаде	2.718	136	2.854
Обрадива површина	6.678	216	6.894
Пашњаци	1.262	157	1.419
Рибњаци	0	0	0
Трстици	0	0	0
Пољопривредна површина	7.940	373	8.313
Шумско земљиште	3.819	11.156	14.975
Неплодно земљиште	157	555	712
УКУПНО	**11.916**	**12.084**	**24.000**

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности општине Власеница

Пољопривредна производња на подручју општине Власеница, дугорочно посматрано, има тенденцију пада и заостаје у односу на реалне могућности са којима располаже (агроеколошки и други услови). Међутим, без обзира на наведено,

пољопривреда представља окосницу локалног економског развоја захваљујући климатским условима и природним богатствима. Потребно је провести низ мјера како би се побољшало стање у овом дијелу.

Најразвијеније гране пољопривреде, на подручју општине Власеница, су воћарство и сточарство. Воћњаци заузимају 679 ha обрадивог земљишта (8,17% пољопривредног земљишта). Најзаступљеније културе у области воћарства су: шљиве, јабуке, крушке, малине, трешње, вишње, ораси, јагоде, купине. Воће се углавном користи за натуралну потрошњу, прераду у домаћинствима и потрошњу у свјежем стању. Сточарство има велике потенцијале за развој ове општине. Највише је заступљен узгој говеда, свиња и оваца, а регистрован је узгој коња, магаради и коза. Како би произвођачи меса и млијека имали бољу прерађивачку позицију у односу на откупљиваче и прерађиваче, неопходно је предузети низ активности за повећање броја грла и квалитета производа. На подручју општине Власеница дјелују двије ветеринарске станице:

- АД „Ветеринарска станица“, Власеница, Устаничка 22 - У овој ветеринарској станици запослена су два ветеринарска техничара и један дипломирани ветеринар. Станица располаже са два возила, основном хируршком опремом и залихом лијекова за рад око 10 дана у нормалним условима.

- Ветеринарска амбуланта „НОВА“, Власеница, Илије Бирчанина бб - У овој ветеринарској амбуланти запослена су два доктора ветеринарске медицине и два ветеринарска техничара. Амбуланта располаже са два аутомобила, једним теретним vw Cady и једним теренским возилом Vitara.

Основни проблем у производњи воћа и поврћа представља непостојање организованог система откупа и пласмана ових производа (задруге, откупни центри са мрежом откупних мјеста, хладњаче, прерађивачки капацитети и друго) који би обезбиједио повезивање произвођача и купаца на сталној основи. Тренутно, већина произвођача није у стању да задовољи захтјеве тржишта (континуирано снабдијевање купаца, испуњавање стандарда у погледу квалитета, паковања, здравствене исправности производа и слично).

У општини Власеница, је кренула експанзија производње малина и тренутно на нашој општини има око 60 ha малине. Једна је од водећих општина у РС и БиХ по производњи малина (заузима осмо мјесто по производњи). Откуп малина је организован од стране неколико хладњача из регије, а најзначајнији откупљивачи су Хипекс (Горажде), Ранкић (Братунац), Хербос (Сребреница). Поред организованог откупа малине, врши се организован откуп млијека, који је активан од 2007. године. Активни откупљивачи су Милкос и Пађени.

Један од највећих недостатака пољопривредне производње је старосна структура, гдје су већина пољопривредних газдинастава лица старије животне доби – преко 60 година.

У општини Власеница постоји неколико активних удружења и задруга, међу којима су и ПЗ „Здраво“ и ПЗ „Власеница“, Удружење пчелара, Удружење жена итд.

Повртларство је у задњих пет година добило на значају. Значајно су повећане површине у заштићеним просторима, односно пластеничка производња. Тренутно се под пластеницима налази око 1.500 ha. Најчешће гајене повртларске културе су парадајз, паприка, краставац, док су на отвореном пољу заступљене културе кромпира, лука, кукуруза, пшенице, а које су узгајане на мањим површинама и које домаћинства гаје само за своје потребе.

Кључни изазови у развоју пољопривреде у општини Власеница су: повећање обима производње, конкурентности и квалитета производа кроз субвенције за повећање обима и квалитета пољопривредних производа, измјена постојеће производне структуре пољопривредне производње, подршка формирању удружења и асоцијација произвођача, повећање степена финализације пољопривредних производа кроз отварање мини погона за прераду воћа, поврћа, меса и меда, заштита и кориштење земљишта, изградња и јачање институција које ће омогућити пласман пољопривредних производа и др.

Општина Власеница подстиче пољопривредну производњу из властитих извора – буџета и екстерних извора, Ресорног министарства Републике Српске, Федералног министарства и невладиног сектора. Општинска управа општине Власеница, кроз Одјељење за привреду и друштвене дјелатности, Савјетодавну службу, Одсјек за развој имплементира пројекте и подстицаје за развој пољопривреде. Општина Власеница на годишњем нивоу издвоји око 80.000,00 КМ за подстицаје у пољопривреди.

У сарадњи са невладиним сектором (Хелп, Нодас, Каритас) и крајњим корисницима су реализовани многи пројекти, као што су набавка пластеника, набавка малих механизација, опрема и репро-материјал потребан за пољопривредну производњу.

Приоритети будућег развоја општине би требали бити унапређење и развој пластеничке производње, те сточарства и воћарства. Проблем у производњи воћа и поврћа јесте непостојање система организованих откупних мјеста, као и пласман ових производа путем хладњача, задруга, прерађивачких капацитета и друго, како би се обезбједило повезивање понуде и потражње.

Општина Власеница, уназад шест година, организује „Сајам пољопривреде и привреде“, у сарадњи са Туристичком оргнаизацијом Власенице и Министартсвом трговине и туризма, 12. октобра сваке године. Тај догађај окупља велики број излагача, који предствљају своје производе и услуге. Основни циљ манифестације јесте афирмација и промоција производње у различитим областима. Представља прилику да произвођачи промовишу своје производе, остваре профит, а уједно и да успоставе контакте и унаприједе своје пословање. Битно је истаћи, да овај догађај привлачи излагаче из БиХ, Србије и ширег региона. Истог дана се одржава Михољски вашар, који има традицију богату 119 година

(1903. године је одржан први вашар). Понуда је разноврсна, а излагачи и продавци долазе са свих страна. Поред њега, Власеница има и Тројички вашар, који се одржава на прољеће и који привлачи на хиљаде посјетилаца.

3.2.1. Рурални развој и млади на селу

Млади Власенице нису заинтересовани за пољопривреду, иако на подручју општине имају све неопходне услове да се баве пољопривредом. Млади који се баве пољопривредом располажу са малим количинама обрадивог земљишта. Структура и величина пољопривредних газдинстава младих, није повољна за развијање конкурентне тржишно оријентисане производње, а посебно је неповољна за тржишну производњу житарица, док производња воћа и поврћа може бити исплатива и на мањим површинама.

Млади пољопривредници у Власеници могу користити подстицајна средства општине и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде РС, стручни рад са пољопривредним произвођачима, пољопривредне манифестације, рад Удружења пољопривредника, задруге и друге активности и мјере које доприносе развоју пољопривредне производње.

Проблеме и потребе младих у свим сеоским насељима наше локалне заједнице карактерише иста или слична економско-социјална слика. Дјеца и омладина су најзначајније циљне групе нашег друштва и будући развојни потенцијал локалне заједнице. Демографска слика села указује на континуитет у смањењу броја дјеце и омладине, те су статистички показатељи о негативном природном прираштају забрињавајући. У потрази за бољим и квалитетнијим условима живота све више младих и младих породица напуштају сеоска подручја.

Општина Власеница подстиче наталитет на својој територији, те с тим у вези, буџетом за 2022. годину издваја 33.000,00 КМ. Начелник општине је донио Одлуку да ће од 2019. године подстицати наталитет у виду једнократне помоћи (прво дијете 400,00 КМ, друго 600,00 КМ, треће 800,00 КМ, четврто и свако сљедеће 1.000,00 КМ; међутим, 2022. године је увећан износ за прво дијете на 500,00 КМ). У 2020. години је направљено 52 Одлуке за новорођенчади, док је у 2021. години било 56 Одлука. Власеница издваја средства и за породице са четворо и више дјеце, према буџету 10.000,00 КМ, а такође, и за финансирање треће вјештачке оплодње у износу од 5.000,00 КМ.

У циљу задржавања становништва, првенствено дјеце, омладине и младих породица у руралним подручјима, приоритет је побољшање услова живота, успостављање друштвених садржаја, програмских активности, омогућавање доступности садржаја за које су заинтересовани, стварање услова за упознавање различитих историјских и културних вриједности, те стварање услова за квалитетно провођење слободног времена.

3.3. Туризам

Општина Власеница располаже значајним туристичким ресурсима и великим природним потенцијалима, који су неодовољно искориштени. У туристичку инфраструктуру је потребно континуирано улагати, како бисмо били конкурентни развијеним туристичким дестинацијама, како бисмо од поменутих потенцијала изградили туристичке производе које можемо продати. Такође, потребно је извршити детаљнију анализу тренутне туристичке тражње, али и понуде, те дефинисати одређене тржишне сегменте којима треба прилагодити понуду и пратеће маркетинг активности. Само на поменути начин се може обезбједити масовнији долазак туриста, који би били заинтересовани за дужи боравак.

Власеница располаже са објектима за смјештај туриста у виду мотела, хотела и омладинских хостела. Међутим, Власеница има велики потенцијал за развој различитих облика туризма: зимски, планински, омладински, авантуристички, сеоски, манифестациони, спортски, здравствени, лов, риболов и сл. Ски центар „Игришта“ (није у функцији од половине 2012. године, јер су блокирани рачуни и налази се у проблемима са функционисањем због немогућности да изврши своје обавезе према радницима и повјериоцима), кључна дестинација за привлачење туриста, како у зимском, тако и љетњем периоду, преузет је од стране Олимпијског центра „Јахорина“ како би био поново покренут. Дакле, шансу за развој зимског туризма нарочито пружа планина Јавор на којој се од 1984. године налази зимски спортско-рекреативни центар “Игришта”. На надморској је висини од 1.019 m, а само седам километара удаљен од града, на магистралном путу којим у зимском периоду пролазе колоне туриста, чије су крајње дестинације олимпијске планине Јахорина и Бјелашница, удаљене око 100 km од Власенице. Међу најљепшим природним амбијентима овог краја на првом мјесту је планинска висораван Ружина вода (око 1.130 m н. в.). Карактеристична је и висока концентрација озона у ваздуху у овом региону.

Локалитет „Језеро“ је добра основа за љетни туризам, међутим, уназад неколико година није у функцији.

Сеоски туризам, који све више постаје тренд и код нас, је област у којој је могуће остварити значајан напредак, уз мала улагања у односу на неке друге гране туризма. У току је изградња етно села, у селу Драгасевац. Међутим, постоји неколико сеоских домаћинстава излетничког типа, који се налазе у веома атрактивним природним амбијенталним срединама, што је значајан потенцијал, имајући у виду да у општини Власеница не постоји ниједно званично излетиште.

Поред наведеног, Власеница располаже са очуваном природном средином, великим бројем различитих хидрографских потенцијала (извори, ријеке, потоци), атрактивним рељефним облицима са комбинацијом равничарских и брдовитих шумских предјела, богатством биљних и животињских врста итд. Наведени потенцијали могу се користити као

основа за различите врсте авантуристичког, омладинског, ловног, излетничког и друге облике туризма, а све у зависности од дефинисаних циљева и планираних мјера и активности у наведеном периоду.

Напријед наведени потенцијали су области на којима се треба општина Власеница базирати кроз стратешке мјере и планове развоја туризма. Уз одговарајуће стратешко планирање и управљање, улагања и добру сарадњу, могуће је постићи напредак и одрживи развој у овој привредној грани.

Положај младих, како у урбаном, тако и у руруланом дијелу Власенице ће осјетити значајно побољшање отварањем ски центра „Игришта“, јер ће се отворити могућност пласирања домаћих производа на тржишту, што би довело до могућности да се за квалитет чује и изван граница Власенице, али и државе, због посјећености и куповине производа од стране и других, а који нису становници Власенице.

4. СОЦИЈАЛНА БРИГА О МЛАДИМА

Носилац активности из домена социјалне заштите и социјалне политике у општини Власеница је Јавна установа „Центар за социјални рад“, која је основана од стране СО Власеница. Старачки домови, домови за незбринуту дјецу, као и виши нивои социјалне заштите не постоје на подручју општине Власеница, мада постоји основа за њихово отварање у некориштеним објектима Дома здравља. Центар тренутно има 12 запослених радника. Тешку ситуацију потврђује и тренд повећања корисника помоћи, а која се исплаћује преко Центра за социјални рад, а чији број на крају 2021. године износи 320 корисника, док је на почетку 2022. 313 корисника, односно око 2% мање. Девет је корисника права на додатак на помоћ и његу другог лица (од четири до 14 година). Центар за социјални рад је организациона јединица Општине, што значи да се финансира из општинског буџета. У домену социјалне заштите примјећен је раст самачких, старачких домаћинстава. Неопходно је посветити пажњу бољој организацији помоћи у кући, те у складу са законским условима отворити Центар за помоћ у кући. Нажалост, расту и поремећени породични односи, те је потребно радити на отварању породичних савјетовалишта, који би дјеловали у смислу превенције и рјешавања поремећених породичних односа. Због појаве малољетничке деликвенције, посебан акценат треба ставити на превенцију и сузбијање, те израдити смјернице за поступање у случајевима насиља над дјецом од стране свих релевантних субјеката.

Поражавајућа је и чињеница да дјеца и омладина из реда националних мањина и тешког имовинског стања, често напуштају школу већ у нивоу основног образовања из разлога одласка у иностранство код родитеља који раде у дијаспори и проналска послова најнижег социјалног ранга.

4.1. Стипендије

Општина Власеница стипендира младе таленте. Најчешћа висина стипендије је 100,00 КМ, која се исплаћује у седам једнаких рата. Тренутно Власеница стипендира 78 студената, од тога два ђака генерације основног и средњег образовања, три мастер студента, а 73 студента првог циклуса студија. Општина Власеница, према буџету, издваја око 50.000,00 КМ за потребе стипендирања. Такође, буџетом се издвајају средства и за награде талентованим ученицима.

5. ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА МЛАДИХ

Здравствена заштита у нашој општини је организована путем ЈЗУ Дом здравља Власеница. Дом здравља пружа здравствене услуге становништву Власенице и сусједних општина, према плану рада Дома здравља, и то: хитна медицинска помоћ, општа и породична медицина, здравствена заштита предшколске дјеце до шест година, здравствена заштита школске дјеце, омладине и студената од седам до 26 година, здравствену заштиту жена од 15 и више година, здравствену заштиту радника, пнеумофтизиолошку заштиту, хигијенско епидемиолошку заштиту, здравствене услуге центра за ментално здравље, здравствене услуге центара за физикалну медицину и рехабилитацију, стоматолошку медицинску заштиту, лабораторијску-биохемијску дијагностику, радиолошку дијагностику, обезбјеђивање ампулираних лијекова и санитетских материјала, консултативно-специјалистичка здравствена заштита из педијатрије, консултативно-специјалистичка здравствена заштита из гинекологије, те обезбјеђује превоз пацијената на хемодијализу три пута седмично до Опште болнице Зворник, као и превоз свих пацијената у хитним медицинским случајевима, и друге превозе за које постоје оправдане медицинске индикације. Потребно је напоменути да Дом здравља нуди и услуге логопеда, што је од великог значаја, јер се малишани све више, због прекомјерног кориштења унапређене технологије, сусрећу са потешкоћама у говору. Евидентно је да Дом здравља има дефицит стручног кадра према подацима ове установе. На подручју општине ради пет тимова породичне медицине и хитна помоћ. Покривеност општине објектима примарне здравствене заштите је доста добра, а и њихова укупна површина износи 4.226 m^2. На подручју општине постоје четири амбуланте, у Тишчи (површине од 50 m^2), Цикотској Ријеци (површине од 5 m^2), Церској (површине од 123 m^2) и Мишарима (површине од 46,5 m^2). Због недостатка медицинског особља само је амбуланта у Цикотској Ријеци у функцији. Амбуланта у Цикотској Ријеци функционише у оквиру основне школе. Остале амбуланте дјелују у оквиру Дома здравља Власеница.

Табела 7. – Запослени у Дому здравља Власеница (2017)

Укупно	Висока стручна спрема						
	Љекари				Стоматолози	Фармацеути	
	Укупно	Општа медицина	На специјализацији	Специјалисти			
14	12	5	1	6	2	0	
Виша стручна спрема			Средња стручна спрема				Нижа стручна спрема
Укупно	Од тога		Укупно	Од тога			

	Медицинска сестра-техничар	Остали		Медицинска сестра-техничар	Медицинска сестра-акушер	Остали	
6	0	6	34	12	6	16	0

Извор: Дом здравља Власеница

Апотекарска установа, као и три приватне апотеке баве се снабдијевањем становништва, здравствених и других установа, лијековима и санитетским материјалом. Списак апотека у општини Власеница:

• ЗУ апотека „ВИВАМЕДИК“ Козлук, Српских рањеника 11, Власеница,

• ЈЗУ „Апотека Хан Пијесак“ Хан Пијесак, Српских рањеника бб, Власеница,

• ЗУ Апотеке „Б-ПХАРМ“ Нови Град, Српских рањеника 11, Власеница,

• ЗУ „НАЈ АПОТЕКА“ Власеница, Илије Бирчанина 27, Власеница.

Поред ових здравствених установа у општини Власеница постоји приватна фирма за дератизацију, дезинфекцију и дезинсекцију ДОО „Санитарац“, која послије елементарних непогода врши ДДД (дератизација, дезинсекција и дезинфекција) послове.

6. КУЛТУРА И СПОРТ

6.1. Култура

У Власеници постоји низ културних дешавања и неколико манифестација које привлаче туристе. Постоји потенцијал за мноштво манифестација које Власеница може понудити својим грађанима, као и сусједном становништву.

Институције и установе које се баве културом у Власеници су: Дом културе, Удружење за очување традиције „Бирач“, Српско просвјетно културно друштво „Просвјета“, Књижевни клуб „Луча“, ЈУ „Народна библиотека“, ЈУ Културни центар. Најважнија културна установа на подручју општине Власеница јесте Дом културе. Објекат располаже са биоскопском салом од 350 мјеста, чији капацитет није искоруштен и тренутно се врше само спорадичне пројекције филмова. У Дому културе је и Јавна установа „Народна библиотека“ Власеница са 333 m2 уређеног простора, која посједује библиотеку, кабинет за учење страних језика, кабинет рачунарства и информатике. Такође, овдје је лоциран и регионални књижевни клуб „Луча“, који броји око 30 активних чланова.

- Први домаћи Драмски фестивал је одржан у Власеници, у децембру 2018. године.
- Сваке године, поводом Свјетског дана књиге – 23. априла, за љубитеље писане ријечи се организује вече са најнагађиванијим српским писцима, у просторијама Народне библиотеке. Власеница има таленат у писању књижевних дјела.
- Годинама уназад се обиљежава Дани општине, од 19. до 22. септембра, ког прате низ манифестација и активности.
- ЈУ Културни центар, уз подршку Општине Власеница, организује тродневну манифестацију, у јулу, Beer fest. Циљ је да буде обогаћен друштвени и културни живот Власенице, као и да се унаприједи туристичка понуда. Богат музички садржај је прилагођен различитим укусима и генерацијама.

Општина Власеница има културно-историјске споменике. Већина поменутих споменика нису објекти који би својом атрактивношћу могли привући туристе, али би ипак, као комплементарни садржаји требали бити дио цјелокупне туристичке понуде, јер имају значајну туристичку вриједност.

6.2. Спорт

На подручју општине Власеница дјелује девет спортских клубова и планинарско друштво, који егзистирају и раде као промоција и јачање спортског и такмичарског духа. Спорт је драгоцјена и незаобилазна помоћ у одгоју сваког човјека. Упознавати себе и друге, научити бити са другима, међусобно се поштовати, најлакше је кроз игру и забаву. Такође, у Власеници егзистирају и бројна удружења младих (Удружење за очување традиције „Бирач“, Омладинска организација Власеница). Укљученост младих у рад спортских

клубова и спортских активности је на задовољавајућем нивоу. Број чланова се креће од 600 до 700. Власеница је град спорта. Једини проблем јесте недостатак простора за тренирање у току зимског периода. На располагању спортиским организацијама и клубовима за тренирање и такмичење је стадион (са поносом можемо рећи да је један од најуређенијих и најљепших у РС), школске, фискултурне сале, сала у згради Старе гиманзије, градска игралишта. Општинско руководство је у току 2021. године почело обнављати и градити спортска игралишта. У свим гранама спорта, клубови и такмичари постижу запажене резултате на свим нивоима такмичења. С обзиром да је Власеница град спорта, са нагласком на кошарку, Влада Републике Српске је обећала изградњу спортске дворане. Општина из свог буџета издваја средства за потребе спортских клубова.

Табела 8. - Спортско-рекреативни капацитети на простору општине Власеница и намјена кориштења

Затворени спортски терени					
Ред.бр.	Назив	Подлога	Спортска дворана површина (m^2)	Помоћни објекти површина (m^2)	Корисници
1.	ОШ „Вук Караџић“ Власеница- Сала	Паркет	Сала 225,25m^2	- Свлачионице - Купатила - остава за справе Укупно81,90m^2	- УОТ „Бирач -Атл.кл. Власеница -Карате клуб „Младост“ Власеница -СПКУД „Просвјета“ Власеница
2.	СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница	Паркет	-450m^2 терен -трибине-150m^2 мјеста	-2 свлачионице - зборница - тоалет Укупно-350m^2	-КК Власеница
3.	Зграда Старе гимназије-Културни центар	Гумена подлога	Сала 172,02 m^2	- Свлачионице -купатила -помоћне - теретана -Помоћне просторије - Укупно218,1m^2	- GYM fitnes / власеница
Отворени спортски терени					
1.	Градски стадион (фудбалски терен)	Трава			-ФК Власеница

					-слободне рекреативне активности
2.	Градски стадион (кошаркашки терен)	Асфалт			- слободна активност
3.	Градски стадион (помоћни терен)	Трава			-ФК Власеница
4.	ОШ „Вук Караџић“ Власеница Горњи терен	Асфалт			- школске активности -рекреативне активности
5.	ОШ „Вук Караџић“ Власеница доњи терен	Асфалт			-школске активности -рекреативне активности
6.	СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница (мали фудбал)	Асфалт			-школске активности -рекреативне активности
7.	СШЦ „Милорад Влачић“ Власеница (кошаркашки)	Асфалт			-школске активности -рекреативне активности
8.	Топлик спортски терен	Асфалт			-рекреативне активности
9.	Цикоте код продавнице	Асфалт			-рекреативне активности
10.	ОШ „Вук Караџић“ подручница у Цикотској Ријеци	Асфалт			-школске активности -рекреативне активности
11.	Хостел Доњи Залуковик фудбалски терен	Асфалт			-рекреативне активности
12.	ОШ „Вук Караџић“ подручница Мишари	Трава			-школске активности -рекреативне активности

Извор: Одјељење за привреду и друштвене дјелатности општине Власеница

6.2.1. Рекреативни спорт

Поводом обиљежавања свјетског дана планина, општина Власеница, Комисија за заштиту околине, културног и природног наслеђа и планинско-еколошко друштво „Ацер“ Власеница организује „Излет на Виселац“. Дужина стазе је 8 km, стаза је лагана и погодна за све узрасте.

„Поход у Пјеновац“ представља прву манифестацију коју је планинарско друштво „Ацер“ организовало. Први поход се десио 1972. године и сада је то већ јубиларни 50. пут пјешачења. Сваке године је све многобројнији догађај, који окупља заљубљенике из свих дијелова Босне и Херцеговине, па и сусједне Србије. Сваке године, први викенд у фебруару је резервисан за пјешачење дуго 16,5 km, које се завршава ручком и топлим напицима у Пјеновцу, у црквеној сали.

Власеница је богата шумама, а поред тога има и Шумарски факултет, због чега се сваке године обиљежава Свјетски дан шума свечаном академијом и пригодим културно-умјетничким програмом у просторијама факултета. Шумама треба посветити сваки дан, треба свакодневно да их чувамо, јер оне чувају нас.

У јулу, сваке године, Власеницу окупирају љубитељи аутомобилизма. Брдска ауто трка у Власеници је веома важна, јер се бодује за Шампионат БиХ и Отворено првенство РС. Стаза којом се вози трка је дуга 5.650 m и важи за једну од најатрактивнијих, најбољих, најбржих, али и једну од најбезбједнијих територија бивше Југославије. Томе у прилог говори чињеница да такмичари долазе и из Србије, а ова трка се не бодује за шампионат Србије.

Традиција већ постаје и „Трка код Власеницу“, коју организује атлетски клуб, а која је избројала већ пет пуних година. Занимљив је података што је ово најмасовнији спортски догађај, по броју учесника, те је 2021. године било чак 400 учесника, из 12 клубова из региона.

Котлићијада се уназад неколико година реализује на локалитету Језеро и привлачи многобројне екипе, љубитеље добре хране, из наше земље. Манифестацију организује ЛУ „Игришта“ уз подршку Општине. Добитну комбинацију котлића чине много љубави и стрпљења за припрему, те тимски рад.

Још један, веома битан догађај за Власеницу јесте „Међународна бициклистичка трка Београд – Бања Лука, која окупља преко 250 такмичаре из чак 30 земаља свијета. Власеница од 2019. године има част да буде дио једне од најмасовнијих спортских манифестација у региону.

„Тројка из блока“ је спортско-хуманитарни турнир у брзом шутирању тројки који организује хуманитарна организација „Срби за Србе“. Сваке године је интереовање за

турнир у Власеници огроман. Овај турнир је први пут одржан 2012. године на Калемегдану, са преко 120 турнира и преко 12.000 учесника, а помоћ је омогућена за преко 2.000 породица.

Локално информативно предузеће „Радио Власеница“ је почело са радом у 21. априла 2020. године. Радио нас обавјештава о свим дешавањима у општини Власеница. До тада, о свим локалним збивањима грађани су информисани путем власеничког информативног канала „ВИК“, који је основан од стране СО Власеница 2005. године. Програм могу пратити грађани који користе кабловски систем КТВ „Фокус“ Милићи, са којима се склопљен споразум о сарадњи (2005). ТВ „ВИК“ у сарадњи са радиом „MAGIC“ Милићи, у времену од 9 до 15 часова, радним даном, путем свог канала емитује програм поменуте радио станице. Такође, млади се информишу преко званичне странице општине Власеница и преко Инфо портала, који има и отворену страницу на друштвеној мрежи фејсбук, што је и његова главна предност, јер млади користе друштвене мреже.

Млади користе поменута средства информисања, а поред тога информишу се и преко фејсбук страница.

Битно је напоменути да кошарка и атлетика доносе највећи број медаља Власеници. Годинама уназад кошаркаши и кошаркашице Основне школе освајају регионално, па и републичко такмичење у овом спорту. Атлетичари се не враћају празних руку са такмичења, па се слободно може рећи да су најтрофејнији клуб.

7. АНАЛИЗА БУЏЕТА

У периоду 2010-2022. године, буџет општине Власеница се повећавао, приходи су имали тенденцију раста. Највеће учешће у структури прихода чини ПДВ, који је из године у годину полагано расте. Посљедњих година евидентно је веће издвајање за отплате дугова, из разлога што се у ранијем периоду приступило крупним инвестицијама, које су финансиране уз одгођено плаћање и из кредитних средстава, што за посљедицу има значајно мањи износ средстава у буџету, који би се могао усмјерити за капиталне инвестиције.

Структуру буџетских прихода чине: порески и непорески приходи, помоћи и трансфери од виших нивоа власти и примици од продаје нефинансијске имовине.

Табела 9. - Буџетски приходи општине Власеница

	2019.	2020.	2021.	2022.
Укупни приходи	**5.390.701,00**	**5.841.450,00**	**6.468.517,00**	**5.865.747,00**
Порези (ДП+ИП+ОП)	*3.753.820,00*	*3.816.350,00*	*4.007.957,00*	*4.138.247,00*
Директни порези (ДП)	405.600,00	381.300,00	387.450,00	387.450,00
Индиректни порези (ИП)	3.338.220,00	3.435.050,00	3.613.007,00	3.743.297,00
Остали порези (ОП)	10.000,00	0,00	7.500,00	7.500,00
Доприноси за социјално осигурање	0,00	0,00	0,00	0,00
Грантови од страних влада	0,00	0,00	30.000,00	100.000,00
Грантови из земље	225.000,00	172.865,00	92.200,00	0,00
Непорески приходи	937.081,00	1.064.575,00	1.001.900,00	1.024.400,00
Трансфери од осталих буџетских јединица	444.800,00	757.660,00	1.306.460,00	573.100,00
Примици од нефинансијске имовине	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00
Примици од финансијске имовине	0,00	0,00	0,00	0,00

Извор: Одјељење за финансије општине Власеница

Извршење буџета Општине Власеница је приказано графиком[2].

Графикон 2. Извршење буџета Општине Власеница у периоду 2019-2021. године

	2019.	2020.	2021.
ПРИХОДИ	7.338.412,00	7.557.782,00	5.981.033,00
РАСХОДИ	5.772.615,00	7.817.988,00	6.053.264,00
СУФИЦИТ/ДЕФИЦИТ	1.565.797,00	-260.206,00	-72.231,00

Извор: Одјељење за финансије општине Власеница

У укупним приходима буџета највеће учешће имају порески приходи (60-70%), односно приходи од индиректних пореза (55-64% укупног буџета). Непорески приходи буџета крећу се од 15-18% буџета и представљају изворне буџетске приходе, чије остварење зависи од усвојених политика општине и других фактора на које локална управа може посредно или непосредно да утиче. Учешће непореских прихода у укупном буџету је мало и са развојем општине ови приходи би имали могућност раста.

Буџетске расходе, према ребалансу за 2021. годину, у највећем дијелу чине текући расходи, који чине 99,93% буџетских расхода. Трошкови плата и накнада запослених крећу се око 43,83% расхода. Трошкови материјала и услуга се углавном крећу око 20% општинског буџета. Приближан износ буџетских средстава издваја се и за текуће помоћи невладином сектору, здравству, образовању, спорту и омладини. Износ издвојен за капиталне инвестиције је током година варирао и ова издвајања углавном зависе од могућности проналаска ванредних извора финансирања и евентуалног кредитног задужења општине.

[2] Податак за 2021. годину није коначан, јер до тренутка писања Омладинске политике нису пристигле све обавезе.

8. SWOT АНАЛИЗА ОПШТИНЕ ВЛАСЕНИЦА

SWOT анализа представља технику за идентификацију најважнијих унутрашњих фактора и спољних околности које су од значаја за развој једне општине. Она обезбјеђује информације корисне за усклађивање општинских капацитета и способности са окружењем у којем општина дјелује. SWOT анализа кроз три сектора: локалног економског развоја, друштвеног развоја и заштите животне средине, обезбјеђује информације корисне за усклађивање општинских капацитета и способности са окружењем у којем општина дјелује.

SWOT анализа локалног економског развоја општине Власеница показује да су фокуси претходног стратешког периода међу којим су предузетништво, пољопривреда и туризам, поред веома повољног геостратешког положаја и великих републичких инфраструктурних пројеката на подручју општине, главна снага али и прилика општине у наредном периоду. У исто вријеме, неки од фокуса из претходног стратешког периода представљају слабости у овом, као што је то случај са оптерећености буџета великим инвестицијама. Пријетње које су у окружењу, а које могу да имају велики утицај на економски развој општине, потребно је у што већој мјери неутралисати или бар подстицати њихово отклањање код институција у чијој су надлежности.

Потребно је кренути од снага на које треба ослонити друштвени развој, затим прилика које треба искористити на најбољи могући начин, те слабости које треба неутралисати и побољшати, и на крају пријетњи које треба избјећи и ублажити њихово негативно дејство.

SWOT анализа сектора за друштвени развој општине Власеница указује да је у претходном стратешком периоду добро развијена комуникациона инфраструктура, створен одговарајући друштвени амбијент и остварен напредак у сфери тзв. друштвене надградње (образовање, здравство, култура, спорт), што ће уз демографски потенцијал представљати генераторе будућег друштвеног развоја.

SWOT анализа за сектор животне средине општине Власеница представља основу за дефинисање секторских фокуса. На примјер, SWOT анализа истиче значајну покривеност општине услугама прикупљања отпада и водоснабдијевања. Међутим, анализа истовремено указује на слабости у овим областима, па је неопходно увести побољшања у пружању обје врсте услуга и обезбиједити одрживост успостављених система. Надаље, енергетска ефикасност и кориштење обновљивих извора енергије су идентификоване као области у којима постоји значајан потенцијал за заштиту животне средине, који се истовремено може ставити у функцију привредног и друштвеног развоја. Да би се избјегле слабости утврђене у SWOT анализи, потребно је уложити додатне напоре да се побољша управљање простором и заштити природно и културно насљеђе.

Свот анализа је резултат рада координационог тијела и група, гдје су представници младих кориговали њихов рад. Преглед кључних интерних предности и недостатака општине, те прилика и пријетњи у сљедећем периоду, дати су у сљедећој табели.

Табела 10. - SWOT анализа општине Власеница

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
Сектор локалног економског развоја	
✓ Геостратешки положај општине ✓ Значајан природни потенцијал (пољопривредно земљиште, шуме, велике количине питке воде) ✓ Развијена примарна пољопривредна производња (мљекарство, овчарство, козарство, воћарство) ✓ Потенцијал за развој привреде (инфраструктура и објекти) ✓ Потенцијал за развој туризма (зимски, омладински, ловни, рурални, авантуристички итд.) ✓ Израђена просторно-планска документација за индустријску зону ✓ Потенцијал за развој дрвопрерађивачке и алуминијумске индустрије, као и обрта који је везан за ову индустрију ✓ Покривеност општине електроенергетском мрежом је на високом нивоу	✓ Неравномјерна развијеност општине ✓ Неорганизована пољопривредна производња, која није усмјерена на тржиште ✓ Недовољно развијен сектор малих и средњих предузећа и недостатак предузетничких иницијатива ✓ Неадекватно искориштен туристички потенцијал ✓ Недовољна конкурентност пољопривредног сектора због недовољно произведених количина
Сектор друштвеног развоја	
✓ Демографски потенцијал – високообразовано младо становништво ✓ Значајна покривреност предшколским образовањем ✓ Институционално учешће младих у политичком животу, омладинским и другим организацијама цивилног друштва ✓ Инфраструктура и институције у области културе ✓ Квалитетне услуге младим у области културе ✓ Традиционалне културно-спортске манифестације ✓ Афирмисана женска кошарка ✓ Изузетно квалитетна и активна фолклорна секција	✓ Негативан природни прираштај ✓ Смањење броја становника (одлазак младих на студије и запослење у другим општинама) ✓ Неповољан демографски распоред становништва (одлазак из руралних у урбане дијелове општине и гашење села) ✓ Незапосленост младих ✓ Неадекватно искориштена културна и историјска баштина ✓ Финансирање друштвене инфраструктуре из буџета ✓ Слаба повезаност јавним превозом општине са руралним подручјима ✓ Недовољно изграђени капацитети средњих школа да изводе квалитетну

✓ Квалитетан и довољан кадар у основном и средњем образовању ✓ Постојање Шумарског факултета	практичну наставу (посебно фармацеутски техничар) ✓ Недостатак стипендија ✓ Неусклађеност образовног плана и програма са потребама привреде ✓ Недовољни смјештајни капацитети за туристе и госте ✓ Недостатак простора за рад културних организација ✓ Недостатак медицинских кадрова за специјалистичке гране медицине (нарочито у области гинекологије и акушерства) ✓ Непостојање дјечијих игралишта ✓ Непостојање јавног превоза ✓ Касно препознавање дјеце са посебним образовним потребама, дјеце са интелектуалним сметњама и надарене дјеце ✓ Неадекватни услови за ученике путнике током боравка у школи док чекају почетак наставе ✓ Недостатак инфраструктуре у пољопривреди (системи за наводњавање, противградна мрежа, застарјела механизација) ✓ Непостојање дневног центра ✓ Недостатак адекватног и стручног савјетовања младих у доби од 15-18 година ✓ Брига о младима без родитељског старања ✓ Насиље у породици, над дјецом, младима и малољетничка деликвенција
Сектор животне средине	
✓ Очувана животна средина ✓ Потенцијал у обновљивим изворима енергије ✓ Задовољавајући квалитет ваздуха на ширем подручју општине што представља потенцијал за развој спортско здравственог туризма (ваздушне бање)	✓ Неодржив систем управљања отпадом ✓ Саобраћајна загађеност ✓ Загађење природних ресурса непречишћеним отпадним водама ✓ Непостојање колектора за пречишћавање отпадних вода ✓ Постојање клизишта која угрожавају пољопривредна земљишта, саобраћајнице и мањи број стамбених јединица

	✓ Постојање минских поља ✓ Загађеност микро локација у граду због индивидуалног ложишта током зиме (суд, школа, приватни објекти итд.) ✓ Мали број превентивних гинеколошких прегледа ✓ Лоша информисаност о здравственим услугама у примарној здравственој заштити код младих

ПРИЛИКЕ	ПРИЈЕТЊЕ
Сектор локалног економског развоја	
✓ Развој туризма и нових туристичких садржаја у области здравственог, спортског и сеоског туризма ✓ Стварање ланца вриједности у пољопривредној производњи ✓ Дијаспора која посједује капитал, знање и вјештине неопходне развоју општине	✓ Политички нестабилне прилике у региону, али и на нивоу БиХ ✓ Неповољан пословни амбијент у БиХ који спријечава страна улагања ✓ Недовољна координација локалне са ентитетском и државном управом ✓ Рецесија ✓ Лоша реализација процеса приватизације државних предузећа
Сектор друштвеног развоја	
✓ Развој нових облика здравствених услуга на подручју општине ✓ Близина већих туристичких центара ✓ Шумарски факултет (отварање и других смјерова) ✓ Изградња студентског и ђачког дома ✓ Инвестиције у области изградње локалних привредних капацитета и инфраструктуре ✓ Подршка социјално угроженим категоријама младих ✓ Додатна едукација о кориштењу слободног времена за неформално образовање ✓ Организовање и јачање ваннаставних активности за младе ✓ Промоција хуманитарног рада ✓ Подршка и учешће у социјалним облицима волонтирања ✓ Подршка стручном усавршавању кадрова	✓ Одлив младих стручњака и смањење радно способног становништва ✓ Повећање броја младих са израженим социјалним потребама (помоћ очекују од Центра за социјални рад и Административне службе) ✓ Повећан број анксиозности код младих

✓ Оснивање Омладинске организације за запошљавање младих	
Сектор животне средине	
✓ Уређеђивање јавних просторија за младе ✓ Подржавање и учешће младих у активностима на заштити животне средине	✓ Недостатак културе управљања простором

Занимање младих за политику и активно учешће представља један од изазова, гдје млади немају одговарајућу улогу у креирању друштвених процеса. Занимање за политику на локалном нивоу, показало је 34,9% младих, док оних које политика на локалном нивоу занима у великој мјери има 6,9% у популацији младих. Политика у РС интересује 36,3% младих Власенице. Оних које интересује у великој мјери има 6,0%. Младих које политика у РС не интересује никако има 20,9%, док оних које не интересује има 35,7%. Резултати су утврђени на основу спроведеног истраживања међу младима, од стране Института за развој младих КУЛТ.

Животну средину на подручју општине Власеница можемо оцијенити као добро очувану, првенствено захваљујући малој индустријској активности у прошлости. Већина младих људи данас има веома слабо развијену свијест о заштити и очувању животне средине. Највећи број еколошких проблема на подручју општине егзистира због заостајања у развоју комуналне инфраструктуре. Међутим, уназад неколико година све више расте, углавном негативан утицаја на животну средину, усљед загађење од сагоријевања из котловница појединих објеката и индивидуалних ложишта; индустријско загађење (дрвна и металопрерађивачка индустрија); саобраћај и неконтролисано спаљивање свих врста отпади. Мониторинг квалитета ваздуха на подручју општине Власеница се не врши, нити је икад успостављена станица која би пратила квалитет ваздуха. С тим у вези, задатак општинске управе је да предузме одговарајуће захвате и мјере контроле, како би се стање животне средине очувало, а по могућности и побољшало. У наредном периоду акценат треба ставити и на заштиту природног и културно-историјског наслијеђа на територији општине, с обзиром на њихову све већу угроженост, изражену потребу становништва за кориштењем и очувањем таквих садржаја и настојање Власенице да се развије као туристичка дестинација.

За територију или дијелове територије општине Власеница израђени су следећи просторно плански документи: Просторни план општине Власеница 2007-2020; Измјена и допуна Регулациони план зимског спортско-рекреативног центра „Игришта“; Регулациони план за подручје „Центар“ општина Власеница; Регулациони план „Индустријска зона Кула–Зебан“; Урбанистички пројекат Новог православног градског гробља у Власеници;

Измјена и допуна Урбанистичког пројекта Новог православног градског гробља у Власеници; Урбанистички план подручја општине Власеница за временски период 2011-2031. година; Локални акциони план за ре/интеграцију БХ држављана који се враћају по основу споразума и реадмисији на подручје општине Власеница за период 2021-2024. година. Власеница има потребу за израдом још планских докумената, међутим због економске кризе, која се одражава и на нашу локалну економску заједницу, за доношење стратешких и спроведбених докумената просторног уређења, основни проблем је недостатак финансијских средстава.

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
Повећан број анксиозности код младих од 15 до 30 година	Смањен број случајева код младих Смањен број пацијената са тежом сликом анксиозности	Едукација из области менталног здравља и превенција менталних поремећаја младих Тестирање и свеукупна процјена психолошког статуса Разговори једном мјесечно у ОШ и СШЦ	**2022. година** **2023. година** **2024. година** **2025. година** **2026. година**	Центар за заштиту менталног здравља Служба породичне медицине	Цијене су усклађене са цјеновником Фонда здравственог осигурања РС
Недовољно обављених превентивних гинеколошких прегледа младих жена од 15 до 30 година	Побољшати репродуктивно здравље младих жена	Одржати час одговорног лица у школама Преглед специјалисте гинекологије и породичне медицине	**2022. година** **2023. година** **2024. година** **2025. година** **2026. година**	Специјалистичка служба гинекологије Служба породичне медицине Центар за заштиту менталног здравља	Трошкови се финансирају из срњдстава Дома здравља
Иако постоји закон, алкохол и цигарете су доступне	Промовисан закон и скренута пажња трговцима о забрани продаје	Подијелити закон о овој забрани свим трговцима и угоститељима и у	5/23 5/24 5/25	Савјети ученика СШЦ и ОШ Инспекције	0КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
малољетним особама	алкохола и цигарета малољетним особама	сарадњи са инспекцијом извршити посјете објектима који продају алкохол			
Млади нису довољно упознати са начинима преношења сполних болести и заштитом од њих.	Сви ученици завршних разреда основне и ученици средње школе информисани о начину преношења болести и едукована 4 вршњачка едукатора који ће даље држати радионице	1. Проводити сталну едукацију младих по школама	11/23 11/24 11/25	Омладински центар Савјет ученика ОШ и СШЦ	1800 КМ
		2. На Дан борбе против АИДС-а организовати кампање	12/23 12/24 12/25	Омладински центар Савјет ученика ОШ и СШЦ	1500 КМ
		3. Организовати квизове и такмичења на ову тему	12/23 12/24 12/25	Омладински центар Савјет ученика ОШ и СШЦ	1500 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
Неадекватни услови за ученике путнике током боравка у школи док чекају почетак наставе	125 ученика путника квалитетно проводе вријеме у ученичком клубу	Набавка намјештаја Одржавање едукативних радионица за ученике, наставнике и родитеље Квалитетно искориштено слободно вријеме	2022. година 2023. година 2024. година 2025. година 2026. година	ОШ „Вук Караџић“ Министарство просвјете и културе Општина Власеница	Средства донатора Учешће школе Учешће Министарства просвјете и културе РС
Лоша интеграција дјеце са потешкоћама у развоју	На упису у први разред (100% дјеце) је препознато о каквим је потребама ријеч	Набавка одговарајућих педагошко-психолошких мјерних инструмената Прилагођавање наставе дјеци са потешкоћама Не одвајати дјецу са потешкоћама у развоју од друге дјеце	2022. година 2023. година 2024. година 2025. година 2026. година	ОШ „Вук Караџић“ (педагог, психолог и комисија за процјену дјеце са сметњама у расту и развоју, при упису у школу)	Средства донатора
Проблем одржавања практичне наставе	Постојање праксе подиже на већи ниво квалитет образовања ученика, што	Набавка неопходне опреме, реквизита и намјештаја за спровођење праксе	**2022. година** **2023. година** **2024. година** **2025. година** **2026. година**	СШЦ „Милорад Влачић“ Општина Власеница	Буџет школе

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
	повећава интересовање будућих генерација за образовање у овој установи	Спровођење праксе у предузећима на територији Власенице			
Неефикасна промоција постојећих облика неформалног образовања	Грађани упознати о важностима неформалног образовања	Организовати сајам неформалног образовања и грађани упознати о његовој важности	5/23 5/24 5/25	Омладински центар Службеник за младе	1500КМ
Недостатак финансијских средстава која би поспјешила наставни и ваннаставни рад са младима	Наставни кадар едукован из области финансијског менаџмента и писања пројеката	Организовати радионице на тему финансијског менаџмента и писања пројеката	8/23	Основна школа Средња школа Министарство просвете и културе	2500КМ
Недостатак размјене искустава, студијских путовања за ученике и наставнике	Успостављена сарадња са напредним школама и размјена искустава	Одржати студијске посјете модерним средњошколским центрима и остварити сарадњу	5/23 5/24 5/25	Основна школа Средња школа Министарство просвете и културе Општина Власеница	3000КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
Непостојање дневног центра, у виду подршке младима са потешкоћама у развоју (7-30 година), како би добили једнаке или веће прилике за учешће у друштву	Пружање стручне помоћи младима са потешкоћама у развоју Добијање адекватне бриге и подршке	Прупремање просторно-планске документације за оснивање Дневног центра Набавка опреме и средстава за рад Редовно прављење плана рада и активности у склопу дневног центра, а у складу са потребама корисника	Од јуна 2023. године и то сваке седмице по три радна дана	Локална управа Дом здравља Центар за социјални рад	
Недостатак адекватног и стручног савјетовања младих у доби од 15-18 година, а у погледу здравих емотивних веза и заобилажњења неприхватљивих облика понашања (наркотици и алкохолизам)	Рањива група младих која добија адекватну стручну помоћ и савјетовање кроз третмане у савјетовалиштву Смањен број младих који се суочавају са различитим изазовима и емотивним проблемима и формирање здравих партнерских односа, а	Пружање помоћи и подршке младима, кроз педагошко-психолошке и социјална савјетовања и терапеутске и љекарске третмане Набавка средства и опреме за рад савјетовалиштва Редовно прављење плана рада и	Од фебруара 2022. године, четири пута мјесечно	Дом здравља Центар за сцијални рад Општина Власеница	

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
	касније и потомства – ЗДРАВА ПОРОДИЦА	активности у склопу дневног центра, а у складу са потребама корисника			
Велики број младих конзумира алкохол и цигарете	Сви ученици завршних разреда основне и ученици средње школе информисани о опасностима ових порока.	На дан борбе против пушења провести уличну акцију «Воће за цигарету»	5/23 5/24 5/25	Савјет ученика СШЦ и ОШ	900КМ
Недостатак аматерског позоришта, драмске секције, музичке школе	Формиране поменуте секције које окупљају велики број младих.	Кроз састанке и иницијативе доћи до просторија за рад секција и наћи средства за њихово опремање	1-12/23	СШЦ, ОШ, Омладински центар, Општина Власеница	100КМ
Млади нису упознати са функционисањем законодавне и извршне власти локлане заједнице Власеница	Већина младих до 30 година упозната са радом локалне управе	Организовати округле столове, јавне дебате са представницима Власти на тему проблема младих	23 24 25	Омладински центар, Савјет ученика СШЦ, Савјет ученика ОШ	300КМ
Недостатак теретане на отвореном за спортску рекреацију младих	Већина младих који желе појачати физичку снагу вјежба у теретани на отвореном	Поставити реквизите за вјежбу на погодној локацији	6/23	Општина Власеница Министарство породице	20000 КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
				омладине и спорта	
Недовољна повезаност са волонтерским организацијама и недовољна мобилност младих	Повезати се најмање са једном регионалном организацијом преко које ће се омогућити размјена младих и волонтирање	Потписати меморандум о међусобном споразумјевању са неком од региналних организација и омогућити размјену волонтера	23 24 25	Омладински центар Власеница	3000КМ
Млади не посјећују културно забавне манифестације	Млади благовремено информисани о културно забавним дешавањим Велики број младих посјећује културно забавна дешавања	Иницирати што бољи рад референта за културу и Народне Библиотеке Укључити младе у организацију културних дешавања	2023.година 2024. година 2025. година 2026. година	Дом Културе Омладински центар	

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
Млади нису информисани о могућностима волонтирања и омладинског рада и немају довољно развијену свијест по овим питањима	Ученици средње школе и завршних разреда основне школе информисани и еуковани по питању омладинског рада и волонтеризма	1. организовати јавну дебату на ову тему у сарадњи са Савјетом ученика 2.Израдити брошуре које ће промовисати волонтерски рад	4/23 4/24 4/25 6/23 6/24 6/25	Омладински центар Власеница Савјети ученика СШЦ и ОШ	150 КМ 500КМ
Непостојање особе у Општини Власеница која је задужена само за рад са младима, односно не постоји ово систематизовано радно мјесто	Систематизацијом радног мјеста изабрана особа која ће бити задужена исклкучиво за рад са младима испред Општине Власеница	Покренути иницијативе за систематизацију радног мјеста Службеника за младе	1-3/24	Општина Власеница, Омладински савјет Власеница	0КМ
		Усвајити идеју о систематизацији радног мјеста Службеника за младе	3-5/24	Општина Власеница	0КМ
		Расписати конкурс и изабран/а службеник/ца за младе	6-8/24	Општина Власеница	0КМ
Млади нису упознати са могућностима самозапошљавања и	15 незапослених младих прошло обуку о Покретању ми	Организовати обуке о писању Пословног-бизнис	2/24 2/25	Општина Власеница, Завод	3600КМ

Проблем	Жељени резултат	Активности	Вријеме провођења	Одговорне особе (институције)	Трошкови
покретања сопствених мини бизниса	бизниса и развоју бизнис идеје и једном годишње финансиран пројекат најбоље бизнис идеје	плана за незапослене младе		за запошљавање, донатори	
		Расписати конкурс за финансирање најбоље пројектне бизнис идеје	8/24 8/25	Општина Власеница, Завод за запошљавање, донатори	0КМ
		Финансирати најбоље пројектне идеје и њен мониторинг	3/24 3/25	Општина Власеница, Завод за запошљавање, донатори	20000 КМ

Током разговора са младима, представљени су им истакнути проблеми, а они су кориговали активности, али и проблеме. Као примаран циљ имају пројекат реконструкције игралишта код ЈУ „Први кораци“ Власеница, јер је цио простор покривен видео надзором. Претходних година су уређивани простори за најмлађу популацију, али су увијек били изложени вандалима.

Ученици путници су се пожалили како немају гдје проводити вријеме до почетка наставе, што ће бити ријешено у што краћем временском периоду, на начин да им се обезбједи учионица која ће бити под надзором дежурног професора. Комисија за питање младих је ријешила наведени проблем, гдје је у разговору са директором средњошколског центра, договорила да могу користити Ученички клуб, али под надзором дежурног професора.

Сматрају да су дјеца са потешкоћама у развоју одбачена од друштва, због чега осуђују родитеље, али и просвјетне раднике, јер не посвећују тој теми довољно пажње. Потребно је дјеци од раног узраста објаснити разлике између дјеце са потешкоћама и друге дјеце. Такође, потребно је спојити дјецу да буду у мјешовитим одјељењима. Истичу, да су дјеца суровија у основном образовању, јер нису свјесна својих ријечи и дјела. Потребно је да професори прилагоде наставу дјеци са потешкоћама, да им посвете довољно пажње, али и да се не осјећају одбаченим од друге дјеце.

Практична настава је недостатак средњошколског образовања. Такође, ученицима се намећу језици које ће изучавати, као и школски предмети, без могућности да ученици бирају оно што је у домену њихових интересовања.

Проблеми младих су и наркотици и алкохолизам, па у вези са том темом, представници младих Власенице истичу да је потребно адекватно и стручно савјетовање младих. Млади имају могућност да разговарају са школским психологом или психологом који ради у склопу Дома здравља. Међутим, ученици на психолога гледају као на „школског полицајца“, јер дјецу шаљу на разговор код психолога за недолично понашање. Млади имају мишљења да је посјета психологу срамота, јер су мишљења да психолог или друга дјеца могу преносити разговор који је вођен. Договорено је са командиром Полицијске станице Власеница да ће се одржавати предавања ученицима од стране представника полиције о наркотицима и алкохолизму. У марту су представници Министарства унутрашњих послова Републике Српске одржали предавања за дјецу и родитеље о опасностима које вребају на друштвеним мрежама, како спријечити различите злоупотребе, као што су сајбер насиље и крађа идентитета, као и коме се обратити уколико се то деси, али и какве опасности носи употреба наркотичких средстава.

Такође, идеја младих је да у склопу Центра за ментално здравље форимирају Дневни центар за дјецу са потешкоћама у развоју.

ЗАКЉУЧАК

Млади су будућност. Потребно је повећати њихову видљивост и активизам младих. То је могуће на начине да се врши умрежавање организација које се баве младима и чији су чланови млади; утврдити које су жеље, преференције и потребе младих; потребно је младе укључити у друштвени живот, питати их за мишљења приликом израде докумената који су значајни за развој заједнице; промовисати активно учешће младих у свим сферама живота; укључити младе у што већи број омладинских организација, ефикасан и одговоран рад омладинских организација, студентских организација и организација за младе;

Праћење и вредновање (мониторинг и евалуација) остваривања стратегије омогућавају мјерење степена остварења утврђених циљева, дајући могућност за предузимање правовремених мјера у циљу корекција, те оцјењивање свеукупне успјешности реализације стратегије.

Праћење подразумијева систем прикупљања и обраде података у сврху упоређивања постигнутих резултата са планираним. Дакле, праћење се врши на основу дефинисаних пројектних и програмских индикатора и плана имплементације. Успостављени механизми за праћење реализације стратегије развоја ће праћењем дефинисаних индикатора контролисати остварење циљева, тако што ће прикупљати и анализирати податке потребне за њихово доказивање.

Вредновање је засновано на налазима праћења и даје свеукупну оцјену остварења постављених циљева. Подлоге за вредновање припрема јединица за управљање развојем или друга задужена организациона јединица, на основу налаза годишњег праћења.

Омладинска политика је документ чијег концепта се треба придржавати, али је потребно ажурирати ради прилагођавања промјенама у окружењу. За њену правилну реализацију потребно је активно дјеловање младих и координационог тијела, како би млади били задовољни реализацијом постављених циљева који су у њиховом интересу.